

Anti-Emperyalist ve Anti-Oligarşik Mücadelede

KURTULUŞ CEPHESİ

Zafer Bizim Olacaktır !

<http://www.kurtulusephesi.com>

YIL: 12 SAYI: 65 Ocak-Şubat 2002

Psiko-Ekonomistler

"Yalan Söyleyin, Mutlaka İnanan Çıkar!"-II

*Yeni [19.] Stand-by Anlaşması
ve [Son] Niyet Mektubu*

*Türkiye Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi
Halkın Devrimci Öncüleri*

Ulaş Bardakçı

İlker Akman, Hasan Basri Temizalp, Yusuf Ziya Güneş

Yüksel Eriş

Nedim Atılğan

Mustafa Atmaca

Artık Arjantin Var!

*"Almanya'ya ulaşmak için
3.4 trilyon dolarlık yatırım gerekiyor"*

*"Bu ülkede,
'sosyal patlama' da olmaz,
devrim de olmaz!"*

İÇİNDEKİLER

PSİKO-EKONOMİSTLER
“YALAN SÖYLEYİN,
MUTLAKA İNANAN ÇIKAR!”-II

3

Halk kitlelerinin yoksullaştırılması ve mülksüzleştirilmesi için yürütülen propagandalarnın niteliği üzerine bir inceleme.

YENİ [19.] STAND-BY
ANLAŞMASI
VE [SON] NİYET MEKTUBU

12

Türkiye ekonomisinin içine girdiği kriz koşullarında halk kitlelerinin yoksullaştırılması ve mülksüzleştirilmesi üzerine yükselen IMF politikalarının uygulanması sürecinde ortaya çıkan gelişmeler.

THKP-C
HALKIN DEVRİMCİ ÖNCÜLERİ:
ULAŞ BARDAKÇI
İLKER AKMAN
HASAN BASRİ TEMİZALP
YUSUF ZİYA GÜNEŞ
YÜKSEL ERİŞ
NEDİM ATILGAN
MUSTAFA ATMACA

17

Onlar, halkın devrimci öncüleriydiler... Onların mücadeleleri, devrim mücadelesinin yolunu aydınlatmaya devam etmektedir.

ARTIK
ARJANTİN VAR!

20

Arjantin’de emperyalizme bağımlılığın bir sonucu olarak ortaya çıkan yeni ekonomik krizin tarihsel kökenleri ve gelişimi üzerine bir inceleme.

“ALMANYA’YA ULAŞMAK
İÇİN 3.4 TRİLYON DOLARLIK
YATIRIM GEREKİYOR”

28

Anadolu Ajansı’nın ülke ekonomilerinin gelişim seviyeleri üzerine yapılan bir araştırmaya ilişkin haberi ve bunun kısa bir değerlendirilmesi.

“BU ÜLKEDE,
‘SOSYAL PATLAMA’ DA
OLMAZ,
DEVİRİM DE
OLMAZ!”

30

Gerek küçük-burjuva aydınlarının, gerekse eski “solcular”ın emperyalizmin ve oligarşinin tezahürat korosu olarak sürekli yeniledikleri “bu ülkede devrim olmaz” söyleminin bir değerlendirmesi.

KURTULUŞ CEPHESİ

SORUMLU (V.i.S.d.P) : **Sezai Görür**

Yazışma Adresi:
Postfach 2501

55514 Bad Kreuznach / Deutschland

İnternet Adresi:

<http://www.kurtuluscephesi.com>

<http://www.kurtuluscephesi.org>

E-Mail Adresi:

kurcephes@kurtuluscephesi.com

Bu sayı İLKER Matbaası’nda basılmıştır.

Baskı Tarihi: 1 Şubat 2002

Ederi: 1.000.000 TL.

3 €

Abone Ederi:

10 Sayı 40 €

15 Sayı 55 €

Psiko-Ekonomistler “Yalan Söyleyin, Mutlaka İnanan Çıkar!”-II

20 Mart 2001

Parasal kazadan sonra bugün ciddi bir aşamaya geldiklerini belirten Derviş, “İyi bir hafta yaşayacağımız konusunda umutluyum” dedi.

Devlet Bakanı Kemal Derviş, krizden en fazla zarar gören toplum kesimlerine öncelik vereceklerini, oluşturulacak sosyal destek programlarının uluslararası kuruluşlardan sağlanacak kaynaklarla güçlendirileceğini söyledi. Derviş, parasal krizlerin toplumları belirsizlik ortamına sürüklemek ve sosyal dayanışmayı zayıflatmak riskini taşıdığına, bunun da sürdürülebilir büyüme ortamına dönüşü geciktirdiğine dikkati çekti. Derviş, “Bu nedenle sosyal dayanışmayı temin etmek ve programa toplumun inanmasını ve desteklemesini sağlamak, başarının önkoşuludur” dedi.

5 Aralık 2001

Derviş: **Ekonomide çıkış başladı**

Psikolojik savaşı kazandık, halk dolarları bozuyor

Ekonomiden Sorumlu Devlet Bakanı Kemal Derviş, Türk ekonomisinde yukarı çıkışın başladığını söyledi. Derviş, Avrupa Birliği’ne Ekonomi ve Maliye Bakanları Konseyi ile aday ülke bakanlarının ortak toplantısı için bulunduğu Belçika’dan ayrılmadan önce açıklamalarda bulundu. Derviş, ekonomi yönetimindeki eşgüdüm eksikliğinin çok büyük bir sorun olduğunu da belirtti. Derviş, doların her zaman yükseleceği psikolojisinin kırıldığını da söyledi.

9 Ocak 2002

Düzlüğe çıkıyoruz

Genelkurmay Başkanı Orgeneral Hüseyin Kıvrıkoğlu “2002 yılına Türk insanı büyük bir moralle giriyor. Eskiye göre daha iyi. O bakımdan ben Türkiye’de böyle Arjantin benzeri bir şeyin olacağını zannetmiyorum. Bu moralle sanıyorum, Türkiye daha iyiye gidecek. Nitekim borsa yavaş yavaş yükselmeye başladı. Birtakım kararlar alınıyor. Bunların hepsinin bileşkesi, neticede Türkiye’yi düzlüğe çıkaracaktır, diye inanıyorum. 2002’de daha iyiye gidecek, bu 1-2 sene daha iyiye giderek gelişecek” dedi.

Yukardaki açıklamalar, değişik zamanlarda yayınlanan gazete haberlerinden alınmıştır. Hemen hergün, köşe yazılarından ekonomi sayfalarına kadar tüm gazetelerde rastlanan bu tür açıklamalara bakıldığında, ülkemizde yaşanan ekonomik krizin nedenleri anlaşılmasa bile, “krizden çıkışın” psikolojik etmenlere bağlı olduğu konusunun sürekli işlendiği görülmektedir. Genelkur-

may Başkanı’ndan ekonomiden sorumlu Devlet Bakanı’na kadar herkesin üzerinde konuştuğu ekonomik kriz, böylece “güven”, “moral”, “inanç” gibi psikolojik faktörlerle açıklanan bir olgu haline getirilmiştir. Kemal Derviş’in açıkça beyan ettiği gibi, ekonomik krize karşı “psikolojik savaş” yürütülmüş ve “kazanılmış”tır! Böylece ekonomik krize karşı yürütülen “psikolojik savaş”ın “neferleri”n-

den olan Genelkurmay Başkanı Hüseyin Kıvıncıoğlu (Org.) ve Kemal Derviş psiko-ekonomist ünvanını hak etmişlerdir.

Kemal Derviş ve Hüseyin Kıvıncıoğlu gibi psiko-ekonomistlerin kurmaylığında, teleoleci ekonomistlerin figüranlığında oynanan oyunun senaryosu, her zaman olduğu gibi, IMF tarafından yazılmıştır.

Yapılmak istenen, onlarca yıldır süren ekonomik bunalımın derinleştiği bir evrede emperyalizme bağımlı bir ülkede halk kitlelerinin sessiz sedasız herşeye boyun eğmelerini sağlamaktan ibarettir.

Bir yandan emperyalist sistem dışında bir çıkışın, kurtuluşun bulunmadığının propagandası yapılırken, diğer yandan yaşanan krizin bir "talihsizlik", bir "kaza" olduğu, dolayısıyla büyütmenin, önemsemenin fazlaca anlamı bulunmadığı inancı yerleştirilmektedir. Sorun, sadece "inanmak"tır; "yükardakilere" inanmaktır!

Psiko-ekonomistler ile teleoleci ekonomistlere göre ekonomik kriz, "bir fırsata dönüşürülebilir"; ülkenin, onlarca yıldır süregelen yüksek enflasyondan, işsizlikten, yoksulluktan, az üretmekten, gelir adaletsizliğinden kurtuluşu için ekonomik kriz "bir fırsat" yaratmıştır!

Zaman fırsatlardan yararlanma zamanıdır, gün fırsatçıların günüdür.

2001 yılında enflasyonun %88,9 olması, iç borçların 122 katrilyon 199 trilyon TL olması, dış borçların 118 milyar dolara çıkması hiç önemli değildir. Yeterki psiko-ekonomistler ile teleoleci ekonomistlere inanılsın! "2002 yılına Türk insanı büyük bir moral giriyor. Eskiye göre daha iyi. O bakımdan ben Türkiye'de böyle Arjantin benzeri bir şeyin olacağını zannetmiyorum. Bu moralle sanıyorum, Türkiye daha iyiye gidecek. Nitekim borsa yavaş yavaş yükselmeye başladı. Birtakım kararlar alınıyor. Bunların hepsinin bileşkesi, neticede Türkiye'yi düzlüğe çıkaracaktır, diye inanıyorum. 2002'de daha iyiye gidecek, bu 1-2 sene daha iyiye giderek gelişecek"!

Basit bir mantıkla, sıfatı Genelkurmay Başkanı olan bu psiko-ekonomiste göre, borsa "yavaş yavaş yükselmeye başladı"ysa, bu "iyidir", insanlara "moral" getirir, "gerekli kararlar da alınca" ekonomi düzeldir!

Bu psiko-ekonomistin açıklama yaptığı tarihe bakıldığında, yani 8 Ocak 2002 tarihinde, İMKB endeksi 15.000'i "test" edip, 14.878 puandan kapanmıştır. İstanbul Bor-

sası'nın 2000 yılını 9.437 puanla kapattığı düşünülüğünde, 8 Ocak 2002 tarihinde ulaşılan 14.878 seviyesi, "tarihi bir rekor" olarak tanımlanabilir. Borsanın yükseliş oranı %57 olmaktadır. Hernekadar tarihler 21 Ocak 2002'yi gösterdiğinde İMKB-100 endeksi yeniden 12.629 seviyesine düşmüşse de bunun önemi yoktur, çünkü "yükselen bir borsada kâr realizasyonları normaldir"!

Böylece, teleoleci ekonomistlerin inandırıcılığını yitirdiği bir evrede devreye giren psiko-ekonomistler sayesinde **bir ülke ekonomisinin durumunu borsaya bakarak saptamanın** olanaklı olduğunu bir kez daha öğrenmiş bulunuyoruz.

Bu psiko-ekonomistlere inanılacak olursa, bugün Arjantin ekonomisi "düzlüğe çıkmış" durumdadır.

Yakından bakalım:

Arjantin borsası 2001 yılına 418,70 puanla başlamıştır. Şubat 2001'de 500,00'ler seviyesine ulaşan Merval endeksi Ağustos 2001'de 300,00'e ve ünlü 11 Eylül sonrasında 250,00'ler seviyesine gerilemiştir. Arjantin halkının sokak eylemlerinin başladığı dönemde Merval endeksi 200,00'ler seviyesine inmiştir. Ve devlet başkanı Fernando De La Rúa ile Arjantin'in "Kemal Derviş'i" **Domingo Cavallo**'nun istifasından sonra borsa yeniden "toparlanmış" ve 2001 yılını 320,46 seviyesinden kapatmıştır. 2002 yılının ilk işlem günü Merval endeksi 340,60'a yükselmiş ve 21 Ocak 2002 günü 470,55 seviyesine ulaşmıştır.

Görüldüğü gibi, Arjantin'de, psiko-ekonomist değerlendirmeye göre, sokak eylemlerinden sonra göreve gelen yeni devlet başkanı Eduardo Duhalde henüz icraata bile başlamadan ekonomi "düzlüğe çıkmış" bulunmaktadır!

Ancak iki farkla!

Birincisi, hiç kimse, psiko-ekonomistler de dahil hiç kimse, Arjantin ekonomisinin bu kadar kısa sürede düzeleceğini ya da düzeldiğini **iddia edememektedir**.

İkincisi, Arjantin'de uygulanacağı ilan edilen yeni ekonomi-politikalar ile ülkemizde uygulanan IMF politikaları arasında hiçbir **ortak nokta bulunmamaktadır**.

Genelkurmay Başkanı'ndan Kemal Derviş'e kadar tüm psiko-ekonomistlerin böylesine şarlatanca, ekonomiyle, ekonomi bilimiyle (burjuva anlamda da olsa) uzaktan yakından ilgisi olmayan söylemleriyle yapmak istedikleri tek şey, halkın, sessiz seda-

sız kaderine boyun eğmesini sağlamaktır.

Herkesin açık ve net olarak bilmesi gereken ilk gerçek, menkul kıymetler borsasının iniş ve çıkışlarıyla ülke ekonomisinin gelişim düzeyi bire bir ilişki içinde değildir.

Menkul kıymetler borsası, borsada işlem gören şirketlerin, hisse senetleri karşılığında borçlandıkları ikincil el piyasa durumundadır. Bir bakıma menkul kıymetler borsası, şirket hisselerinin **ikinci kez** karşılık gösterilerek ipotek edildiği kredi kurumudur. Kendi öz sermayelerinin yetersiz kaldığı ve banka kredileriyle gerekli sermayenin bulunmadığı koşullarda menkul kıymetler borsası, hisse senetleri karşılığında borsa şirketlerine kısa vadeli borçlanma olanağı sağlar. Dolayısıyla borçlanma, her türlü kısa vadeli borçlanmanın kurallarına göre gerçekleşir, yani yüksek getiri (faiz) koşullarına göre. Diğer yandan, şirketin öz varlıkları banka kredileri karşısında ipotek olarak verildiğinden, borsada işlem gören hisse senetleri ikincil ipotek işlemleri kapsamına girer. Bu nedenle, satın alınan hisse senetlerinin gerçek bir karşılığı bulunmamaktadır. Şirketin iflası durumunda, borsada satılan hisse senetleri karşılığında hiçbir şey alınmaz.

Menkul kıymetler borsası bu özellikleri nedeniyle tam bir belirsizlik içinde çalışır, dolayısıyla **her türlü spekülasyona açıktır**. Bu yüzden, borsa ile spekülasyon sözcükleri her zaman birlikte kullanılır. Ve bilineceği gibi spekülasyon, “ilerde meydana gelebilecek fiyat dalgalanmalarından yararlanarak kazanç sağlamaktır, **vurgunculuktur**”.* Bu bağlamda, borsada, **spekülasyon** ile **vurgunculuk**, **vurgunculuk** ile **fırsatçılık** birbirleriyle özdeş sözcükler durumundadır.

Borsada spekülasyon, herhangi bir hisse senedinin değerinin yükseleceği ya da düşeceği beklentisi yaratılarak gerçekleştirilir. Hisse senedinin değeri düşük, şirketin durumu kötü olsa bile, “değeri yükselecek” beklentisi yaratılabilindiği sürece, bu hisse senetlerine yönelik bir talep ortaya çıkartılabilir. Bu amaçla, her türlü yazılı ve görüntülü iletişim araçları kullanılarak, hedef alınan hisse senedi konusunda istenilen beklenti oluşturulur. Bu nedenle borsa, her durumda yanlış bilgi ve haberlerin ortalıkta dolaştığı, birbirleriyle çelişen haberlerin sürekli piyasaya pompalandığı tam bir

yalan, riya ve ikiyüzlülük merkezi durumundadır. Borsanın her yükseliş ve inişi, her durumda bir başkasının aldatılması, kandırılması ile belirlenir. Bu yüzden menkul kıymetler borsası, küçük mülk sahiplerinin ellerindeki parasal kaynakların bu yalan ve ikiyüzlülük ortamı içinde bir elden başka bir ele sürekli aktarıldığı bir mekanizmaya sahiptir. Bu mekanizma, ekonomik kriz dönemlerinde bu mülk sahiplerinin mülksüzleştirilmeleri için kullanılır. Bir başka deyişle, menkul kıymetler borsası, küçük mülk sahiplerinin (**küçük-burjuvazinin**) ekonomik kriz dönemlerinde **mülksüzleştirilmesinin** bir aracı durumundadır.

Bir örnek olarak **29 Aralık 2001** tarihli aşağıdaki haberi okuyalım:

“2001’in getiri şampiyonu **Ceylan Giyim**

İMKB’de yılın son çeyreğinde alımlar etkili olurken, endekste yıllık yükseliş yüzde 46 oldu. En fazla getiriyi sağlayan hisse senedi ise **yüzde 900’le Ceylan Giyim** olarak gerçekleşti.”

İMKB verilerine göre Ceylan Giyim hisseleri, 2001 yılına **2.800** liradan başlamıştır. 10 Aralık 2001 günü 33.000 seviyesini gören Ceylan Giyim hisseleri yılı (28 Aralık 2001) 28.000 liradan tamamlamıştır. Böylece Ceylan Giyim hisseleri bir yıl içinde %1.000 değer kazanmıştır. Bir başka deyişle, Ceylan Giyim hisseleri “alıcısı”nın 100 milyon lirasını bir milyara çıkartmıştır.

Her zaman olduğu gibi, Ceylan Giyim hisselerinin on misli değer kazanmasına karşılık, 2001 yılının ilk dokuz ayındaki kâr bir önceki döneme göre azalarak 223 milyar lira olmuştur, yani 378 bin dolardan 173 bin dolara inmiştir.

Bu gerçeklere rağmen Ceylan Giyim’in hisselerinin %1.000 değer kazanmasını sağlayan tek şey spekülasyondur. İMKB başkanlığı değişik zamanlarda defalarca Ceylan Giyim A.Ş.’den “olağandışı fiyat ve miktar hareketleri”ne ilişkin olarak açıklama yapmasını istemiştir. Ceylan Giyim A.Ş.’nin bu konuda yaptığı açıklamalardan birisi oldukça ilginçtir. Şöyle denilmektedir 11 Şubat 2000 tarihli açıklamada:

“11.02.2000 tarihinde Reuters Haber Ajansı’nda yayınlanan haberde, ABD kökenli Nike ve İngiliz Next firmaları ile ‘tescilli üretici’ anlaşması yaptığımızı ilişkin bilgilere yer veril-

* TDK Türkçe Sözlük

miştir. Ancak her iki firma ile de çalışmalarımız ön hazırlık ve numune safhasında olup prensipte anlaşma görüşmelerimiz sürmektedir. Henüz bu firmalarla 'tescilli üretici' anlaşması imzalanmamıştır."

Bu açıklamada görüldüğü gibi, Ceylan Giyim'e ilişkin Reuter haber ajansı aracılığıyla ünlü Amerikan Nike firması ile anlaşma yaptığı haberi yayınlanmış ve bu yolla hisse senetlerinin değerinin yükseltilmesi sağlanmaya çalışılmıştır. Ancak İMKB başkanlığının "olağandışı fiyat ve miktar hareketleri" olduğu üzerine yapılan açıklamada bunun doğru olmadığını beyan etmek zorunda kalmışlardır. Ama, Reuter haber ajansının haberi tüm ekonomi "medya"sında yayınlanmışken, yapılan açıklama sadece İMKB bültenlerinde yer almıştır.

Bu ve benzeri yöntemlerle yapılan borsa spekülasyonlarıyla milyonlarca insan borsa yöneltmiştir. Aldıkları hisselerin değerinin yükseleceği beklentisiyle borsaya yöneltilen milyonlarca kişi katrilyonlarca lirayı ne olduğu belirsiz hisselerle yatırmışlardır. Ceylan Giyim olayında olduğu gibi, 28 Aralık 2001 tarihinde 28.000 liraya yükselen ve "medya"nın ekonomi haberleriyle 3 Ocak 2002 günü 34.000 seviyesine çıkan hisseler 7 Ocak günü 13.250 ve 21 Ocak günü 7.300'e düşerken, "inananlar" hisse başına 26.700 lira kaybetmişlerdir (%79). Burada sözkonusu olan para miktarı 4 trilyon liradır. Bu miktar para "inananlar"dan alınarak başka bir cebe konulmuştur.

2 Ocak 2002 tarihli bir başka haberde şöyle denilmektedir:

"Piyasa değeri 2001'de 22 milyar dolar eridi

İstanbul Borsası'nda işlem gören hisselerin piyasa değeri 1 yılda 22 milyar dolar geriledi. 2000 sonunda 69.5 milyar dolar olan piyasa değeri, 47.7 milyar dolara indi."

Psiko-ekonomistlerin yolundan gidildiğinde karşılıklı manzara budur: bir yılda borsada 22 milyar dolar "erimmiştir". Bu miktarın iki yıldan beri IMF'den ağır ekonomik ve siyasal koşullarla alınan ve alınacak olan paraya eşit olduğu gözönüne alınırsa, borsa yoluyla yapılan işlemlerin niteliği ve büyüklüğü daha kolay anlaşılacaktır.

Bu küçük-burjuvazinin açık ve görünür bir mülksüzleştirilme olayıdır. Ancak hiçbir biçimde bitmemiştir. Borsanın yetersiz kal-

dığı yerde, hemen hazine bonoları devreye girer.

23 Ocak 2002

"Güvensizlik azaldı, Hazine 2 yılda kolay borçlandı

Uzun süredir güvensizlik nedeniyle tedirgin olan piyasalarda Hazine 14 ay sonra çıktığı 2 yıl vadeli ihale sınavını başarıyla geçti. Üç ayda bir faiz ödemeli olan tahvillerin, ilk üç aylık faizinin yüzde 16.75 ile sonuçlandığı ihalede net 1 katrilyon 176 trilyon liralık satış yapılırken yıllık bileşik faiz yüzde 85.7 oldu."

Görüldüğü gibi, psiko-ekonomistlerin "medya"daki uzantıları iş başındadır. Hazine iki yıl vadeli tahvilleri %85,7 faizle sattığında, "piyasalardaki güvensizlik" bir kez daha azalmıştır. Eski dönemlerin ifadesiyle, "nurlu ufuklar" görünmektedir!

Bu olaydan iki gün önce, yani 21 Ocak 2002 günü Hazine'nin ihalesine ilişkin haber ise şöyleydi:

"Referans ihalesinde faiz yüzde 72.2

Hazine, düzenlediği üç ay vadeli referans ihalesinde yüzde 72.25 bileşik faizle net 795 trilyonluk satış yaptı."

Görüldüğü gibi, "güven" iki gün içinde %72,25'den %85,7'ye yükselen faizle ancak sağlanabilmiştir.

Bunların yine de önemi yoktur!

Kriz herkesin başına gelebilir! Önemli olan, krizden çıkabilmek için, herkesin psiko-ekonomistlere inanması ve güvenmesidir. Bu "güven" sağlanabilindiği oranda, "düze çıkmak" sözkonusu olacaktır! "Güven"i sağlayabilmek için de, tüm propaganda olanakları kullanılarak, birbirleriyle çelişen, gerçek ve gerçek dışı binlerce haberi birbiri ardına ve sürekli olarak kamuoyuna pompalamak temel yöntem durumundadır. Haberlerin gerçeklerle ilişkisinin bir önemi olmadığı gibi, her türlü yorum ve değerlendirme de haber gibi sunulabilmektedir. Böylece haber ve yorum birbirine karışmaktadır. Ancak her durumda, yöntemin niteliği **demagojiktir**.*

* **Demagoji**, O. Hançerlioğlu'nun *Felsefe Ansiklopedisi*'nde şöyle açıklanmaktadır: "halk anlamındaki Yunanca *demos* ve kendine çekmek anlamındaki *ago* sözcüklerinden yapılan, halk avcılığı anlamına gelen bir deyim. Aristoteles'in *Politika* adlı yapıtın-

Ülkemizde hemen herkesin ve her kesimin mevcut düzenin siyasi partilerine “güvenmediği”nin en açık olgu olmasından yola çıkan Kemal Derviş, hazırladığı “Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı” ile demagojinin yazılı bir belgesini sunmuştur.

Anımsanacağı gibi, Nisan 2001 tarihinde yayınlanan ve Mayıs 2001 tarihinde ikinci ve farklı bir metne sahip olan Kemal Derviş’in “programı”, başlığından son cümlesine kadar demagojik bir belgedir.

Bilindiği gibi, ülkemiz onlarca yıldır yüksek enflasyona dayalı bir ekonomi-politika ile yönetile gelmiştir. Ve Aralık 1999’da IMF ile yapılan stand-by anlaşması ile onlarca yıldır süren enflasyona son verileceği ilan edilerek, IMF dilinde söylersek bir dizi “istikrar tedbirleri” uygulamaya sokulmuştur. Kasım 2000 ve Şubat 2001’de düşük enflasyon koşullarında mali krizler patlak vermesiyle birlikte, ülke ekonomisi tüm alanları kapsayan bir krize girmiştir. Krizin ana nedeni, Kemal Derviş “programı”nda çarpık biçimde ifade edildiği gibi, **dış ve iç borçların ödenemez hale gelmesidir**. Onlarca yıldır “çevrilebilir” olan iç ve dış borçlanmanın birden bire “ödenemez” hale gelmesinin nedeni, 2000 yılında uygulamaya sokulan desenflasyonist politikalarla halk kitlelerinin mülksüzleştirilmesi yolunun seçilmesidir. Ancak mülksüzleştirme operasyonu, 24 Ocak 1980’den beri uygulanan ve T. Özal döneminde “zirve”sine çıkan, devrimci mücadeleye karşı “orta direk” yaratma politikasıyla oluşturulmuş bulunan **yeni tüketici kesimin** bankalara olan borçlarıyla birleşerek, bankaların “ödeme gücünü” içine girmelerine neden olmuştur.

Kemal Derviş demagojisiyle söylersek, “bankaların zayıf finans yapısı”, yüksek devlet iç borçlanma senetleri faizleri ile finanse edilen “orta direk” kredileridir. Dolayısıyla 2000 yılında uygulamaya sokulan desenflasyon politikası, hazine bonolarının faizlerinin düşmesine rağmen sürekli artan “orta direk” kredileri sorunu ortaya çıkarmıştır. “Orta direk”in her mülksüzleştirilmesi, kaçır-

ılmaz olarak “zayıf finans yapısı”na sahip bankaların iflas etmesine neden olmuştur.*

İşte bu gelişme karşısında “piyasa yapıcı bankalar”ın iflaslarını önlemek amacıyla Haziran 2001’de büyük bir “takas” operasyonu gerçekleştirilmiştir. Bu “takas” operasyonu ile “piyasa yapıcısı bankalar”a dolara endeksli hazine bonoları verilerek “zayıf finans yapıları” güçlendirilmeye çalışılmıştır. Ancak **“orta direk” tam anlamıyla mülksüzleştirilmeden bu durumdan çıkış da olanaksızdır**.

Ama Kemal Derviş’in “programı”, yani “güçlü ekonomiye geçiş” programı, tüm sorunların temel nedenini, “sürdürülemez iç borç dinamiğinin oluşması” olarak sunmuştur. Kemal Derviş’e göre, bu nedenden dolayı, tüm devlet gelirleri iç borçların faizlerinin ödenmesine gittiğinden “devlet”, “eğitim, sağlık, adalet gibi asli fonksiyonlarına yeterli kaynak ayıramaz hale gelmiştir”. Herkesin bildiği gibi, “devlet”in bu “asli fonksiyonların” yürütülememesi herkesin ortak şikayet konusudur, dolayısıyla bu ifadelerle “toplumun duygularını çelerek kendi çıkarını yürütme yolu”nun kolayca bulunabileceği düşünülmüştür.

Kemal Derviş’in büyük reklam kampanyalarıyla iş başına getirildiğinden bugüne kadar geçen on ay içinde olanlar ise, söylenenlerin tam tersi durumundadır.

Öncelikle “sürdürülemez iç borç dinamiği” ile “başta kamu bankaları olmak üzere mali sistemin sağlıksız yapısı ve diğer yapısal sorunların kalıcı bir çözüme kavuşturulması” on aylık Kemal Derviş icraatının hedefi olarak ilan edilmiştir.

Sonuç?

2001 yılının Şubat ayında 45,427 katrilyon olan iç borçlanma miktarı Aralık 2001 sonunda 122,199 katrilyon liraya çıkmıştır.

“Başta kamu bankaları olmak üzere mali sistemin sağlıksız yapısı” Haziran 2001’de yapılan “takas” ve daha sonraki tüm uygu-

da ileri sürülmüş ve “bir toplumun duygularını çelerek kendi çıkarını yürütme yolu” olarak tanımlanmıştır. Halk dilinde *mugalata* (yanıltmaca, laf cambazlığı, zırva) anlamında da kullanılmaktadır.”

TDK sözlüğünde ise, demagoji, bir kimsenin ya da grubun duygularını kamçılıyarak, gerçek dışı sözler söyleyerek onları kazanmaya çalışmak şeklinde açıklanmaktadır.

* Bugün, bu sorun aşılmıştır! Artık “gücsüz finans yapısına sahip banka” pek fazla kalmamıştır. Ancak, ne “orta direk” kredileri geri alınabilmektedir, ne de bu kredilerin faiz ve temerrüt faizleri geri alınabilmektedir. Şubat 2001 krizi sonrasında tüketici kredileri ile kredi kartları faiz oranlarının olağanüstü yükseltilmesi de bankaları kurtarmadığı gibi, doğrudan “orta direk”i olağanüstü temerrüt faizi yükü ile karşı karşıya bırakmıştır. Daha birkaç yıl öncesine kadar “en hızlı kredi kartı çeken” “orta direk”, şimdi hızla yükselen temerrüt faiz yükü çekmektedir.

lamalara rağmen düzeltilememiş ve sonunda yeni “**bankalar yasası**”na gelinmiştir. “Medyatik” sözlerle ifade edersek, “Türk bankacılık tarihinin en büyük operasyonu olarak nitelenen ve devletin bankalara sermaye desteği vermesini öngören yasa” 11 Ocak 2002 günü TBMM’den geçirilmiştir.

Bu yasayla, “bankaların sermaye yapısının güçlendirilmesi amacıyla devlet 5 milyar dolarlık IMF kredisini **faizsiz** olarak bankalara aktaracaktır.

Ama yine de psiko-ekonomist Kemal Derviş’in gazetelere yaptığı açıklamaları okuyalım:

“Derviş, kamuoyunda “bankaların kurtarma operasyonu” olarak anılan düzenlemelerin doğru anlaşılmasını istedi ve “Sermayesini yitirmiş bankalar fona alındı. Bu devam edecek. Başkasının parasıyla bankacılık olmaz, bunlara devlet desteği söz konusu değil” dedi. Derviş, özsermayesi olan ancak gücünü yitirmiş bankaların destekten yararlanacağını açıkladı. Derviş, düzenlemenin şeffaf yapılacağını belirterek, şöyle konuştu:

“Devlet desteği hala sermayesi olan yani sıfırın üstünde ancak bu sermayesinin bir kısmını kriz nedeniyle yitirmiş bankalara çok şeffaf ve aslında zor şartlarda verilecek. Birincisi, daha fazla sermaye koymak zorunda olacak banka sahibi. İkincisi hesapları üç aşamalı denetimden geçecek. Bir şimdiki denetim, iki bu denetime ek denetim, üç BDDK’nın (Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu) denetimi. Bu şeffaflığa daha hiçbir zaman Türkiye’de ulaş-

madık.”

Faizsiz 5 milyar doların bankalara transfer edilmesi Kemal Derviş dilinde “çok şeffaf ve aslında zor şartlar” içermektedir. Öylesine “zor şartlar” ileri sürülmektedir ki, banka sahipleri “daha fazla sermaye koymak zorunda” kalacaklar ve üç “denetim”e tabi olacaklar! Ya faiz?

Böylece **Türkiye Garanti Bankası, Türkiye İş Bankası, Akbank, Yapı ve Kredi Bankası, Pamukbank, Koçbank, Finans Bank, Sümerbank (Oyakbank), Türk Dış Ticaret Bankası (Dışbank) ve Türkiye İmar Bankası** devletin bu “çok zor şartlar”la vereceği 5 milyar faizsiz parayı kendi aralarında paylaşacaklardır.

Ama bu, aynı zamanda bu “büyük”, “piyasa yapıcısı” bankaların “**özsermayesi olan, ancak gücünü yitirmiş**” olmasının itirafı değil midir?

Eğer gerçek buysa, on aydır uygulandığı varsayılan Kemal Derviş’in “güçlü ekonomiye geçiş programı”, sözcüğün tam anlamıyla “güçsüz bankalar” yaratmaktan bir adım öteye geçememiş demektir. Ve gerçek de budur.

Gerçeklerin böylesine açık ve net bir biçimde ortada olmasına karşın, hâlâ ülkemiz ekonomisinin “düzlüğe” çıkmak üzere olduğuna yönelik propaganda olanca hızıyla sürdürülmektedir. Bu propagandayla yaratılmak istenen, “güven” verici beyanlarla insanların ekonomik krizin sona ereceği beklentisine sokulması ve buna bağlı olarak ülke ekonomisinin “yapısal” sorunlarının “genel” çözümlerini rahatça uygulamaktır.

Ülkemizin ve bizim gibi emperyalizme bağımlı ülkelerin temel sorunu, yani “yapısal” sorunu, emperyalizme bağımlı, dış dinamiklerle ge- liştirilen bir kapitalizmin kendisidir. Diğer bir deyişle, dışa bağımlı bir sanayileş- me, kaçınıl- maz olarak ülke ekonomisinin dengelerinin içerde iç pazarda değil, dış- şarda, dış pazarlarda oluş- ması anlamına gelmektedir. Dolayısıyla iç pazara yö- nelik her türlü ekonomik uygulama, kaçınılmaz olarak, dengele- rin oluştuğu dış dinamiklerle çakıştığı oranda belli bir değere sahip olabilmektedir. Bunun dışında herşey

İç Borç Stok Durumu (Milyar TL)

	Tahvil	Bono	Toplam
2000 Toplam	34.362.937	2.057.638	36.420.621
2001 Ocak	40.993.241	3.434.865	44.428.106
2001 Şubat	39.381.343	6.046.145	45.427.488
2001 Mart	43.397.288	7.453.896	50.852.184
2001 Nisan	49.042.579	10.165.501	59.209.081
2001 Mayıs	71.155.588	13.389.715	84.545.603
2001 Haziran	78.035.149	12.296.554	90.331.702
2001 Temmuz	83.934.048	12.461.174	96.395.222
2001 Ağustos	86.503.872	15.310.236	101.814.108
2001 Eylül	91.693.849	14.074.663	105.768.512
2001 Ekim	95.273.153	14.032.550	109.305.703
2001 Kasım	102.873.084	14.371.682	117.244.767
2001 Aralık	102.169.784	20.029.334	122.199.119

	1996	1997	1998	1999	2000	2001 Q3
Toplam Dış Borç Stoku	79.632	84.912	97.238	103.138	119.602	118.848
Dış Borç Kullanımları	8.912	13.386	14.211	16.275	25.458	9.597
Dış Borç Servisi	11.418	12.418	16.513	18.316	21.937	16.209
Anapara	7.218	7.830	11.690	12.866	15.638	11.008
Faiz	4.200	4.588	4.823	5.450	6.299	5.201
GSMH (Milyon \$)	183.577	192.376	206.559	185.249	201.188	
Ortalama \$ Kuru	81.386	152.071	261.045	420.126	623.704	1.125.256
Dış Borç Rasyoları (%)						
Toplam Dış Borç / GSMH	43,38	44,14	47,08	55,68	59,45	
Kamu Sektörü Borcu/ GSMH	28,08	26,02	25,34	28,23	30,59	
Özel Sektör Borcu/ GSMH	5,85	8,74	11,46	14,77	14,49	
Top.Dış Borç / Top.Döviz Gel.	190,76	163,02	166,67	205,67	217,04	
Toplam Dış Borç / İhracat	342,87	323,34	360,50	387,93	430,63	
Dış Borç Servisi / İhracat	49,16	47,29	61,22	68,89	78,98	70,55
Faiz / GSMH	2,29	2,38	2,33	2,94	3,13	
Faiz / İhracat	18,08	17,47	17,88	20,50	22,68	22,64
Kaynak: Hazine Müsteşarlığı, 3 Ocak 2002						

dış dinamiklere bağlıdır.

Dışa bağımlı bir sanayileşmenin en temel sorunu dış ödemeler dengesi açıkları ortaya çıkarmasıdır. Yani ülkenin ithalatı ile ihracatı arasında (birincisi lehine) büyük farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Sürekli artan ithalat, geleneksel ihraç ürünlerinin dünya pazarlarındaki fiyatlarının sürekli düşürülmesine paralel olarak dış ticaret açığını büyütmektedir. Büyüyen dış ticaret açığının kapatılabilmesi için ise, **tek yol dış borçlanmadır ve dış borçlanmanın sürekli bir olgu haline gelmesidir.** Ülkemizde sürekli söz edilen “kamu finansmanı”, “kamu açıkları”, “kamu harcamaları” vb. söylemlerinin temelinde bu sürekli dış borçlanma olgusu yatmaktadır.

İster bir ülkeyi ele alınız, ister herhangi bir tüccar, esnaf ya da bir kapitalisti ele alınız, aldıkları borçlar ya da krediler, hangi nedenle (ister yeni yatırımlar yapmak için, isterse kişisel tüketim için) ve hangi koşullarla (vade ve faiz oranı) alınmış olursa olsun, er ya da geç **nakit olarak** ödenmek zorundadır. “Ödeme güçlüğü” sözcüğü, böylece bir durumda alınan borçları ödeyeme durumunu ifade eder. İşte ülkenin gelmiş olduğu yer burasıdır.

Daha önceki sayılarımızda sürekli olarak yinelediğimiz gibi, ülkemizin en temel “yapısal sorunu”, dışa bağımlı sanayileşmeyle birlikte ortaya çıkan dış borçlanma ve bunun sürekli büyümesi ve GSMH’yi aşacak boyutlara ulaşmasıdır.

Son verilere göre*, 1996 yılında 79,632

milyar dolar olan dış borçlar, 2001 yılının **ilk dokuz ayında** 118,848 milyar dolara yükselmiştir. Bunun 22 milyar dolarlık bölümü kısa vadeli borçlardan oluşurken, özel sektörün borçları 28,3 milyar dolardır.

1996-2001 arasında toplam **87,839 milyar dolar** dış borç alınmıştır. Aynı dönemde anapara ve faiz olarak dış borçlara ödenen miktar **96,811 milyar dolardır.** Bunun **30,561 milyar dolarlık** bölümü faiz ödemeleridir.

Böylece 2002 yılına girildiğinde dış borçlanma, sadece kendi anapara taksitleri ile faiz ödemelerini karşılayan, bir bakıma kendi kendini olduğu yerde “döndüren” bir ekonomi dışı olgu haline gelmiştir. Bir başka deyişle, ülkemizde artık dış borçlanmanın ülke ekonomisine doğrudan herhangi bir geliştirici katkısından söz etmek, demagoglar için bile olanaksızdır. Yine de sorun, dış borçların anapara taksitleri ile faizlerinin ödenmesi sorunu olarak varlığını sürdürmektedir. Dolayısıyla sürekli anapara ve faiz ödemeleri için yapılacak “döndürülebilir” her dış borçlanma, ülke ekonomisinde faiz ödemeleri kadar bir açık meydana getirmek durumundadır. Her koşulda bu miktar para (döviz olarak) bulunmak ve dışarıya aktarıl-

* “Son veriler” Kemal Derviş’in merkez karargahı durumundaki Hazine Müsteşarlığı’nın Ocak 2002 tarihinde yayınladığı verilerdir. Bu verilere bakıldığında, 2002 yılının ilk dokuz ayı için ortalama dolar kuru 1.125.256 lira olarak verilmektedir. Bu bile verilerin nasıl çarpıtılabildiğinin açık bir göstergesidir.

mak zorundadır.

Bunun en basit ve sıradan anlamı, ülkede yaratılan değerlerin ortalama **5 milyar dolarlık** kısmının her yıl dışarıya transfer edilmesidir.

Ülkemiz, böylece dışa bağımlı bir ülkenin, zaman içinde, hiçbir değere sahip olmayan ve ekonomik değerini tümüyle yitiren, ancak sürekli faiz ve anapara olarak ödenmesi kaçınılmaz hale gelen dış borçlanma sarmalı içine sürüklenmesi olgusu ile karşı karşıya kalmıştır. Ülke ekonomisi büyümeden, popülist dilde ifade edersek “üretmeden” yapılacak olan dış borç ödemeleri, ülkenin gün geçtikçe fakirleşmesi anlamına gelmektedir. Bu durumdan çıkılabileceği için ya da en azından, Kemal Derviş söylemi ile ifade edilecek olursa, dış borçların “çevrilebilirliği” için GSMH’nin büyüme oranının ortalama %5’ler düzeyinde gerçekleşmesi gerekmektedir. (Burada dış ticaret açığından kaynaklanan yıllık 20-25 milyar dolarlık ek dış borçlanma gözönüne alınmamıştır.)

Burjuva ekonomistlerinin “makro düzey” olarak tanımladıkları ülke ekonomisinin bütünsel durumu karşısında yapılanlar ise “mikro düzey”de, yani şirketler ve bankalar düzeyinde durumu kurtarmaktan ibarettir. Kemal Derviş ve IMF programlarının özü, ülkenin “önde gelen” şirket ve bankalarının ayakta kalmasını sağlamaktır. Bu nedenle, “yakında düze çıkıyoruz” ya da “düze çıktık” gibisinden söylemlerin gerçek içeriği, tek tek belli şirketler ve bankalar düzeyinde bulunabilir.

Son bankalar yasasıyla birlikte “**özsermayesi olan, ancak gücünü yitirmiş**” bankalara yapılacak olan 5 milyar dolarlık açık transferle birlikte söylenenlere bakıldığında durum daha açık görülecektir.

Kemal Derviş’e göre, zor durumdaki bankalara verilecek ek sermaye desteği ile “piyasa yapıcı bankalar” kurtarılacak ve “kurtulan bankalar” kredi verebilir hale gelecektir. Böylece “reel sektör”* bu bankalardan kredi alacak, yeni yatırımlar yapacak ve ekonomi hızla gelişecek, büyüyecek!

Tam bir Nasrettin Hoca hikayesi!

Bugün “makro ekonomiyi” az ya da çok izleyen herkesin bildiği gibi, “piyasa yapıcı bankalar”, ağırlıklı olarak Hazine bonolarının alıcısı durumundadır. Tüm iç borçların “çevrilebilirliği” safatasının ardında yatan gerçek, bu bankaların sürekli hazine bonolarının

alıcısı olarak varolmalıdır. İç borçlanma ise, dolaylı araçlar kullanılarak dış borçların ödenebilmesi için devletin iç piyasadan yüksek faizle borçlanmasından başka birşey değildir. Bu nedenle, “piyasa yapıcı bankalar”ın giderek bozulan yapılarının düzeltilmesi, hazine bonoları alıcısı olarak varlıklarını sürdürebilir hale getirilmesi zorunlu hale gelmiştir. Bu bankaların, iddia edildiği gibi, “reel sektöre” kredi verebilir hale getirilmesi diye birşey sözkonusu değildir.

Gelinen nokta, daha fazla “reel sektör” kuruluşunun iflas etmesi, daha fazla işsizlik, daha az üretmek ve daha az tüketmektir. Tüketimin olabildiğince düşürülmesi, aynı zamanda desenflasyonist sonuçlar ortaya çıkarması açısından da IMF programının ayrılmaz bir parçasını oluşturmaktadır.

Üretmeden ve tüketmeden, ister iç borca çevrilmiş dış borçlar, ister doğrudan dış borçlar nasıl ödenecektir? Devlet bu borçları ödemek için gerekli “kaynağı” nereden bulacaktır? İşte sorunun geldiği son nokta burasıdır.

İç ve dış borçların “çevrilebilirliği” için gerekli “kaynak”, televoleci ekonomistlerin çok sevdiği deyimle, “faiz dışı fazla”yla, yani devletin vergi gelirleriyle sağlanacaktır.

Üretim yapılamadığı koşullarda vergi kimlerden alınacaktır?

Herkesin bileceği gibi, doğrudan “tüketici”den, yani işçilerden, köylülerden, kent küçük-burjuvazisinden. Bu ise, her türden tüketim üzerinden alınan vergilerin sürekli artırılması anlamına gelmektedir. Akaryakıt Tüketim Vergisi’nde yapılan sürekli artışların ardında yatan gerçek de budur.

* “Reel sektör” diye yeni bir deyim yaratılmıştır. Bu moda deyimle ifade edilen, ekonominin “gerçek sektörü” olarak sanayidir. Ekonomi-politikte mali, ticari, sanayi sektörleri olarak geçen ekonomik birimler, yeni söylemde finans, hizmetler ve “reel” sektör olarak tanımlanmaktadır. Ancak bunlar mali, ticari ve sanayi sektörleri kavramlarından çok daha muğlak kavramlar olduklarından, istenildiği gibi üzerinde demagoji yapılabilmektedir. Tıpkı değişen ve değişmeyen sermaye kavramlarının karşısında kullanılan sabit ve döner sermaye kavramları gibi. Ancak ülkemizde “reel sektör” deyiminin moda haline gelmesinin ana nedeni, küçük ve orta ölçekli sanayicilerin kendilerini “bulunmaz Hint kumaşı” gibi gösterme çabalarının bir ürünüdür. “Reel sektör” söylemiyle, kendilerinin ekonominin “gerçek” sahipleri olduklarını söylemeye çalışmaktadırlar. Bu yolla, kamuoyu desteği sağlayarak devletten kendileri için ek avantajlar sağlama peşindedirler.

Ancak sorun yine bitmemektedir.

Doğrudan tüketici olan kitleden vergi alınabilmesi için, öncelikle bu kesimin belli bir geliri olması şarttır. "Gelir" ise, ücret ya da maaş olarak bu kesime veriliyor olmalıdır. İşsizliğin sürekli büyüdüğü koşullarda "gelirler" sürekli azalacağından, alınan vergi miktarı da sürekli azalacaktır. Böylece doğrudan tüketim üzerinden alınan vergilerin yükseltilmesi ile "gelir sahibi" kesimlerden değer transferi yapılması, yani "faiz dışı fazla"nın sürekli büyütülmesi olanaksızdır. Bu durumda geriye kalan tek şey, **kişilerin parasal birikimleri ve özel mülkiyetlerinde bulundukları mallardır**, yani evler,

arabalar, takılar, ev eşyaları vb. Sıra bunların paraya çevrilmesi, yani satılmasındadır.

İşte, dışa bağımlı (emperyalizm) bir ülke ekonomisinin ulaştığı son nokta, tüm halk kitlelerinin olabilecek en geniş ölçekte **mülksüzleştirilmeleridir**. Artık "komünistlerin iktidara gelip", onların evlerine, arabalarına, eşyalarına el koymasından korkmaları gerekmemektedir. Onlar, bizzat kendi düzenleri tarafından mülksüzleştirilecektir. Komünistlere yapılacak tek şey bırakmaktır: **mülksüzleştirilenlerin mülksüzleştirilmesi**.

İşte psiko-ekonomistlerin sonal olarak vardıkları yer burasıdır.

Kemal Derviş, şapkasıyla ilgi odağı oldu. Kazablanka filminin ünlü aktörü Humphrey Bogart'ın şapkasından giyen Derviş, gazetecilerin iyi yıllar dilemesi üzerine el salladı. Fotoğraf: Ümit Bektaş

Bana güvenin

DERVİŞ, yeni yasa konusunda kamuoyunda oluşan kuşuklara şu yanıtları verdi:

HORTUMCUYA DESTEK Mİ? Kesinlikle hayır. Bu katkıdan yararlanabilecek bankalar kötü niyetle yönetilmemiş, sadece krizden kötü etkilenmiş bankalar olacak.

ÇİFTE STANDART Mİ? Fon'a alınan bankaların sermayesi sıfırın altındaydı. Bundan sonra da aynı uygulama sürecek.

Fikret Biçer sayfa 12'de

Yeni [19.] Stand-by Anlaşması ve [Son] Niyet Mektubu

“Hemen hemen her ay iki kez ‘düze çıktık’, ‘krizi geçiştiriyoruz’ türünden açıklamalar yapan Kemal Derviş’in en son 4 Aralık tarihli açıklamasına bakılacak olursa **2002 yılında enflasyon %35'lere indirilecek** ve ‘düze çıkılacaktır’. Böyle bir gelişme sağlanabilmesi için yapılması gereken ise IMF ile **yeni bir stand-by anlaşması** imzalamak olmaktadır. Basında yer alan haberlere göre, 20 kişilik IMF heyeti Ankara’da yeni stand-by anlaşmasını hazırlamaktadır. Maliye Bakanı Sümer Oral’ın açıklamasına göre, bu yeni stand-by anlaşması **üç yıl süreli** olacaktır. Bu yeni stand-by anlaşmasında nelerin yer alacağı henüz tam olarak bilinmemektedir...

Ancak kamuoyuna yansıyan bilgilere göre, yeni stand-by anlaşmasının ilk uygulamaları devlet yönetimine ilişkin olacaktır. ‘Kamu harcamalarının azaltılması’ paravanası altında devletin vergi dışı tüm ekonomik kaynakları ve faaliyetleri tasfiye edilecektir. Geline aşama, **devletin** ‘küçültülmesi’ değil, doğrudan **tasfiyesi** aşamasıdır. Bu nedenle, bugünden itibaren ekonomik yalan ve uydurma haber ve bilgi akışının ağırlık noktasını devlet ve devlet yönetimi oluşturacaktır. Böylece siyasal devlet ile ulusal devletin ‘gereksiz’ bir yük olduğu kanısı kitlelerde yaratılmaya çalışılacaktır. Bu ise, seçme ve seçilme hakkı başta olmak üzere tüm siyasal hak ve özgürlüklerin ortadan kaldırılması için uygun bir ortam hazırlayacaktır.

Diyebiliriz ki, IMF tarafından Ankara’da hazırlanan yeni stand-by anlaşması ile seçimler ve seçimlerle işbaşına gelen hükümetlerin yönettiği siyasal devlet tasfiye edilecek ve yerine ‘atanmış’ ekonomistler ve ekonomi geçirecektir.”

[*Kurtuluş Cephesi*, 64. Sayı, Kasım-Aralık 2001]

Ve tarihler B. Ecevit’in “tarihi ABD gezisi”ni gösterdiğinde (18 Ocak 2002) Ekonomiden Sorumlu Devlet Bakanı sıfatıyla Kemal Derviş yeni stand-by anlaşmasıyla ilgili yeni “Niyet Mektubu”nu Washington’da imzalayarak IMF’ye “sunmuştur”.

İmza günü Kemal Derviş, gazetecilere şu açıklamayı yapmıştır:

“SAKLI BİR ŞEY YOK

Derviş, kabul edilmesinden sonra niyet mektubunun kamuoyuna açıklanacağını belirtti.

Derviş, ‘Kabul edilen yasaların

yürürlüğe girmesi, ondan sonra Bakanlar Kurulu’nun da üstünde çalıştığı yatırım ortamı ile ilgili, şeffaflaşmanın birtakım önlemleri ile ilgili, kamu bankalarındaki yapılanmayla ilgili bazı çalışmalar devam ediyor. Yani saklı bir şey yok. Ancak, ayrıntılar üzerinde kesin sonuca varmadan daha fazlasını söylemek yararlı olmaz. Niyet Mektubu’nu her zaman yaptığımız gibi bu seferde kamuoyuna açıklayacağız.’”

Böylece hazırlıklarına Kasım 2001 ortala-

ında başlanan ve Aralık ayında hazırlandığı ilan edilen yeni stand-by anlaşmasının koşulları (ki "Niyet Mektubu" bu koşulların kabul edildiğini belirten bir anlaşma metnidir) Şubat ayına girilirken henüz ve yine kamuoyuna açıklanmamıştır. Nisan 2001 tarihinde "15 günde 15 yasa çıkmazsa IMF ile anlaşma olmaz" diyerek icraata başlayan Kemal Derviş'in yeni stand-by anlaşmasına ilişkin olarak yaptığı tek açıklama, IMF'nin 10 milyar dolar kredi vereceğini ve "10 milyar dolarlık kaynağı serbest bırakmak için **ihale, tütün ve borçlanma kanunlarının yasalaşmasını** şart koştuğunu" açıklaması olmuştur.

2002 yılına girildiğinde IMF'nin "başka şartlar" da koştuğu gazetelere yansıtılmaya başlanmıştır. Bunun ardından "Bankalar Yasası"nın çıkması ve Cumhurbaşkanı tarafından imzalanmasının gerekli olduğu dolaylı yollardan yazılıp çizilmeye başlanmıştır.

10 Ocak günü TBMM tarafından alelacele çıkartılarak Ecevit'in ABD gezisine yetiştirilen "Bankalar Yasası" değişikliğinin üç maddesinin 25 Ocak günü Cumhurbaşkanı tarafından veto edilmesi üzerine "havaalanında gazetecilerin sorularını yanıtlayan" Kemal Derviş, "Bu durum IMF ile ilişkileri olumsuz etkileyecektir" şeklinde "kısa bir açıklama" yaptıktan sonra "yakın arkadaşı "Prof. Dr." Asaf Savaş Akat'ın Yeniköy'deki evine gitmiştir".

Böylece IMF "İcra Kurulunun" 4 Şubat'ta toplanarak yeni stand-by anlaşmasını onaylayacağı bilgisinden başka hiç bir bilgi **resmen** kamuoyuna açıklanmamıştır.

Kamuoyuna "sızan" bilgilere bakıldığında, böylesine gizlilik ve ketumluk içinde hazırlanan yeni stand-by anlaşması okunduğunda "şok edici" olmasa bile, uygulamasıyla ülkeyi şok edeceğini, yani tümüyle hareketsiz ve işlevsiz bir yapıya sokacağı görülmektedir.

IMF'nin 2002-2004 arasında geçerli olacak olan stand-by anlaşmasıyla vereceği ilan edilen 10 milyar dolarlık kredi için "şart koştuğu" ilan edilen **Tütün Yasası**, bilindiği gibi, 3 Ocak günü eski haliyle meclisten geçirilmiş ve Cumhurbaşkanı tarafından zorunlu olarak onaylanarak yürürlüğe girmiştir.

Yeni tütün yasası, bir yandan **Tekel'in özelleştirilmesini** garanti altına alırken, diğer yandan "2002 ve sonraki yıllar tütün ürünü için **destekleme alımı yapılmaz**" hükmünü getirmektedir. Üzerinde en çok ko-

nuşulan ve bakanın istifasına yol açan yabancı sigara tekellerine ilişkin hüküm ise, "yıllık en az 2 milyar adet sigara üreten"ler "aynı markadan olmak üzere **serbestçe ithalat yapabilecek, fiyatlandırabilecek ve satabilecekler**" şeklinde yasalaştırılmıştır.

Tütün Yasası'nın bu yeni maddeleriyle yerli tütün üretimi tümüyle kendi kaderine terkedilmektedir. Destekleme alımının tümüyle kaldırılması, en açık biçimde tütün köylülerinin topraklarını ellerinden çıkarmalarına ve kentlere göç etmek zorunda kalmalarına neden olacaktır. Kalan ise, tüm sigara piyasasının Philip Morris-Sabancı ile R.J. Reynolds'ın tekeli altına sokulmasıdır.

Yeni stand-by anlaşması için Kemal Derviş'in "IMF şartı" olarak ileri sürdüğü Kamu İhale Yasası ise, 4 Ocak günü meclisten geçerek yasalaşmıştır.

Yeni Kamu İhale Yasası'yla, küçük bir kaç istisna dışında yabancı şirketlerin her türlü kamu ihalesine **doğrudan katılmaları** serbest hale getirilmiştir.

Yabancı şirketlerin kamu ihalelerine doğrudan katılmalarının önünün açılmasıyla, özellikle 1980 askeri darbesiyle birlikte "orta direk" yaratmak amacıyla en geniş ölçekte uygulanan "yerli ortak" uygulaması büyük ölçüde ortadan kaldırılmış olmaktadır. Genellikle küçük ve orta ölçekli müteahhit firmaları ile yabancı şirketlerin kağıt üzerinde ortağı görünerek komisyon alan T. Özal dönemi yeni "işbiriciler" bu yolla tasfiye edilmektedir. Bu da, oligarşi dışındaki sömürücü sınıf ve tabakaların ekonomik gücünü önemli ölçüde zayıflatacaktır. Böylece, oligarşi dışındaki sömürücü sınıf ve tabakalar arasındaki ayrışmalar ve bölünmeler ve bunun siyasal yansısı, ekonomik tasfiye yoluyla ortadan kaldırılarak, oligarşinin (dolayısıyla emperyalist tekellerin) 1990 sonrasında bu nedenle zayıflayan siyasal otoritesi güçlendirilmiş olunacaktır. Hiç söylemeye gerek yoktur ki bu yasa, diğer yandan **emperyalist tekellerin ülke içindeki siyasal ilişkilere doğrudan müdahalesinin yolu da açılmış olmaktadır**.

Son yasa ise, Kemal Derviş'in "bu durum IMF ile ilişkileri olumsuz etkileyecektir" dediği Bankalar Yasası'dır. Tam adıyla "Mali Sektöre Olan Borçların Yeniden Yapılandırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun" olan bu yasa, daha önceki yazımızda değindiğimiz gibi, **"özsermayesi olan, ancak gücünü yitir-**

miş” olan bankalara “sermayelerini güçlendirmek” görünümü altında para transferi yapılmasını içermektedir. Ancak yasa, sadece “**özsermayesi olan, ancak gücünü yitirmiş**” bankaların sermayelerini güçlendirmekle sınırlı olmayıp, kamu bankalarının (Ziraat Bankası, Halk Bankası ve Emlak Bankası) özelleştirilmesini de kapsamaktadır.

Doğal olarak her özelleştirme uygulamasında yapıldığı gibi, özelleştirilecek kamu bankalarının da, satın alacaklar için “uygun hale” getirilmesi yasal hale getirilmiştir. Kemal Derviş’in “çok önemli” diyerek aceleyle TBMM’den geçirttiği yasa, Ziraat Bankası ile Halk Bankası’nın **900 şubesinin** kapatılarak **30.000 çalışanın** işten çıkartılmasını en kolay yoldan halletmektedir.

Cumhurbaşkanı Sezer tarafından veto edilen yasanın 6. maddesinde şöyle denilmektedir:

“Bankalarda 31.12.2002 tarihinden sonra **özel hukuk hükümlerine tâbi olmayan personel çalıştırılmaz.** Yeniden yapılandırma sürecinde bankaların yönetim kurullarınca gerek özel hukuk hükümlerine göre çalıştırılmak üzere kendisine sözleşme teklif edilen ancak özel hukuk hükümlerine göre çalışmayı kabul etmeyen gerekse **özel hukuk hükümlerine göre çalışması uygun görülmeyp sözleşme imzalanmayan** personel, bankaların yönetim kurullarınca Devlet Personel Başkanlığına bildirilir.”

Görüldüğü gibi, “bankalarda özel hukuk hükümlerine tâbi olmayan personel çalıştırılmaz” denilerek, daha özelleştirilmeden Ziraat ve Halk Bankası’nda çalışan memurların “kamu görevlisi” olma nitelikleri ellerinden alınmaktadır. Bu durum bir kez gerçekleştirildikten sonra, bu bankalarda çalışanlar “özel hukuk” kapsamında hızla işten çıkartılabilecektir. IMF’nin koşullarından birisi olan **kamu çalışanlarının sayısının azaltılması**, böylece basit bir yasa tekniği oyunu ile kolayca uygulamaya sokulmak istenmektedir. Yasanın bu maddesi, bu haliyle yasalaştığı takdirde, Ziraat ve Halk Bankası’ndan ilk elde çıkartılması planlanmış olan 30.000 kişi, başka kamu kuruluşlarına atanmadan, **doğrudan işten atılacaklardır.**

Yine Cumhurbaşkanı Sezer tarafından şimdilik veto edilmiş olan 7. maddede ise şunlar yazılıdır:

“Özel kanunlarla kurulmuş kamu tüzel kişiliğini ve idari ve mali özerkliği haiz kurul, üst kurul ve bunlara bağlı kurumların yıllık hesapları Başbakanlık tarafından belirlenen Başbakanlık müfettişi, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu denetçisi ve Maliye müfettişinden oluşan **bir komisyon tarafından denetlenir.**

Bu madde kapsamındaki kurul, üst kurul ve bunlara bağlı kurumların faaliyetleri hakkındaki yıllık rapor, her yılın Mayıs ayı sonuna kadar Bakanlar Kuruluna sunulur. Bu kurul ve kuruluşlar faaliyetlerine ilişkin olarak yılda bir defa TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunu **bilgilendirir.**

Bu madde kapsamındaki kurul, üst kurul ve bunlara bağlı kurumlar 6245 sayılı Harcırah Kanunu, 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu ve 832 sayılı **Sayıştay Kanununa tâbi değildir.**

Bu madde kapsamındaki kurul, üst kurul ve bunlara bağlı kurumların kanunlarındaki ve diğer kanunlardaki bu maddeye **aykırı hükümler uygulanmaz.”**

Basit, basit olduğu kadar kurnazca küçük oyunlarıyla özelleştirme süreci içinde Ziraat ve Halk Bankası ile diğer kamu kuruluşların **tüm denetim yolları ortadan kaldırılmaktadır.**

Öyle ki, Cumhurbaşkanlığına bağlı Devlet Denetleme Kurulu ile “genel ve katma bütçeli dairelerin gelir ve giderleri ile mallarını TBMM adına denetlemekle görevli” Sayıştay devreden çıkartılmaktadır. Bu, doğrudan Cumhurbaşkanlığı ile TBMM’nin kurum olarak devreden çıkartılmasından başka birşey değildir.

Diğer yandan maddenin son paragrafıyla “özel kanunlarla kurulmuş kamu tüzel kişiliğini ve idari ve mali özerkliği haiz kurul, üst kurul ve bunlara bağlı kurumların” denetimi de ortadan kaldırılmaktadır. Bu kurumlar ise, **Rekabet Kurumu, Telekomünikasyon Kurumu ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu’dur.**

Kemal Derviş’in sözleriyle ifade edersek, “**özsermayesi olan, ancak gücünü yitirmiş**” bankalara sermaye desteği sağlamak amacıyla çıkartıldığı iddia edilen yasa, aynı zamanda kamu bankalarının özelleştirilmesi ve çalışanlarının işten çıkarılması yasası hali-

ne getirilmiştir. Daha da önemlisi, yine Kemal Derviş'in "şeffaf yapılacağı"nı ilan ettiği uygulamanın yasası bile, baştan sona "şeffaflık"tan kaçmanın, yapılacak işleri denetimden kaçırmanın yolları ile doludur. Bu öylesine yüzüstü yapılmıştır ki, yasanın geçici maddesine şunlar kolayca yazılabilmıştır:

"Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası ve Türkiye Emlâk Bankası Yönetim, Denetim ve Tasfiye Kurulu üyelerinin bu Kanun ve 4603 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde yaptıkları işlemlerden dolayı hukuki sorumlulukları **bankacılık sektöründe faaliyette bulunan özel bankaların** yönetim, denetim ve tasfiye kurullarına uygulanan **özel hukuk hükümlerine ve mevzuata tâbidir.**

(Bu bankaların), Yönetim, Denetim ve Tasfiye Kurulu üyeleri **ceza ve idare hukuku bakımından memur sayılmazlar.**"

Kamu bankalarının özelleştirilmesi ve tasfiye edilmesiyle görevli yöneticiler, denetçiler ve tasfiye görevlilerinin daha sonraki zamanlarda (aylar ya da yıllar sonrasında) yaptıkları işlemlerden dolayı sorumlu tutulmamaları için "Bankalar Yasası"na eklenen bu hüküm, açık ve net biçimde, kamu bankalarının yönetici, denetçi ve tasfiye görevlilerinin "kamu çıkarları"nı değil, özel çıkarları koruyacakları alenen ilan edilmektedir.*

Kemal Derviş'in övünerek, "Devlet desteği hala sermayesi olan yani sıfırın üstünde ancak bu sermayesinin bir kısmını kriz nedeniyle yitirmiş bankalara çok şeffaf ve aslında zor şartlarda verilecek. Birincisi, daha fazla sermaye koymak zorunda olacak banka sahibi. İkincisi hesapları üç aşamalı denetimden geçecek. Bir şimdiki denetim, iki bu denetime ek denetim, üç BD-DK'nın denetimi. Bu şeffaflığa daha hiçbir zaman Türkiye'de ulaşamadık" dediği "şeffaflık" ise, "**Enron olayı**" ile birlikte daha "şeffaf" hale gelmiştir.

Bilineceği gibi, Enron, ABD'nin en büyük enerji sektörü şirkettir. Her Amerikan "dev"

şirketi gibi, uluslararası tekel durumundadır. Türkiye de dahil olmak üzere, dünyanın hemen her yerinde elektrik santralleri, dağıtım şebekeleri, gaz boru hatları, rüzgar enerjisi santralleri gibi yüzlerce alanda faaliyet yürüten Enron, dünya ekonomik bunalımının en büyük iflası olarak "tarih" yazmıştır.

Enron'un varlık büyüklüğü 30 Eylül 2001 itibarıyla 62 milyar doları aşmaktadır. Yıllık cirosu 111 milyar dolardır. Bu haliyle Enron'un iflası, "dünya mali tarihinin" en büyük iflası niteliğindedir. (İkinci sıradaki en büyük iflas 1987 yılında 51 milyar dolarla Texaco Inc. iflasıdır. Onları 1988 yılında 46.1 milyar dolarla Financial Corp. of Amerika izlemektedir.)

Böylesine büyük bir iflas olayı, bugün dünya emperyalist ekonomilerinin içinde bulunduğu bunalımın boyutlarını göstermekle birlikte, aynı zamanda yolsuzlukların kökeninin nerelerde yattığını da açıkça göstermektedir.

Enron iflası ile birlikte, şirketin ABD başkanı W. Bush'la olan parasal ilişkileri basında yer alırken, diğer yandan "**bağımsız mali denetçisi**"nin şirkete ait binlerce belgeyi ve bilgisayar kayıtlarını iflas ilanından kısa süre önce imha ettiği ortaya çıkmıştır.

Bu "bağımsız mali denetçi", Türkiye'deki gerçek adıyla "**Yeminli Mali Müşavir**" ise "ünlü" denetim ve danışmanlık şirketi **Arthur Andersen**'dir.

Arthur Andersen "denetim ve danışmanlık şirketi" ülkemizde de birçok kuruluşun mali denetmenidir. Kemal Derviş'in son "Bankalar Yasası"nda "şeffaflık" olarak ilan ettiği "üç aşamalı denetim"i gerçekleştirecek olan şirket de **Arthur Andersen**'dir.

Arthur Andersen'in ülkemizdeki faaliyetleri bununla sınırlı değildir.

Telekom'u özelleştirme sürecine hazırlayacak olan danışmanlık ihalesini 2.8 milyon dolara Arthur Andersen kazanmıştır. "Denetim ve danışmanlık" şirketi Arthur Andersen'in Türk Telekom'un özelleştirmeyle ilgili planları (kendi dillerinde stratejiyi) hazırlayacak ve yaklaşık bir yıl içinde de şirketi yeniden yapılandıracaktır. Ayrıca Fon'a alınan 19 bankanın bazılarının da "mali denetimi" bu şirket tarafından yapılmaktadır.

Diyebiliriz ki, Arthur Andersen, her türlü muhasebe hilelerini kullanarak "danışmanlık" yaptığı şirketlerin bilançolarında makyaj yapmakta uzmanlaşmış bir şirkettir. Dolayısıyla "denetim" işlemleri sırasında da, aynı

* Elbetteki herkesin "kendi özel çıkar" peşinde koşmasının bir "meziyet" ve "ahlak" olarak sunulduğu, "kamu çıkarları"ndan söz etmenin "aptallık" olarak kabul edildiği bir ortamda, "kamu"nun da böylesine bir yasa değişikliği karşısında tepki göstermesi beklenemez.

“uzmanlığını” kullanarak, şişirilmiş bilançolarla şirketleri “iyi durumda” göstermektedir. Elbetteki, tüm bu “uzmanlıkları”nı, kim daha çok para verirse onun hizmetine sunmaktadırlar.

Ancak Arthur Andersen şirketinin kamuoyunca çok bilinmeyen bir başka “popüler” yanı daha bulunmaktadır: **“İnsan kaynakları uzmanlığı”**.

Bir yazarın ifadesiyle söylersek, “insan kaynakları uzmanlığı”, “yükselen meslekler”in başında gelmektedir. Asli işlevleri ise, yazar tarafından şöyle ifade edilmektedir:

“Kafa avcılığı’, bilimsel adıyla ‘insan kaynakları uzmanlığı’ Türkiye’de de yükselen mesleklerden biri haline geldi.

Kafa avcılarının işi; doğru işe doğru kişiyi bularak başarıyı sağlamak; 10 kişinin yapacağı işi doğru seçimlerle 5 kişiye yaptırıp maliyet düşürmek. Bu uğurda gerekirse başka firmaların başarılı elemanlarını yeni işler için cazip tekliflerle ayartmaktan da kaçınıyorlar. Veya bir yerlere transfer olmak isteyenler, onlara gizlice başvurup daha cazip işler bulmaya çalışıyorlar. Onlar da yüksek komisyonlarla aracılık yaparak, bazı elemanları firmalarından kopararak başka firmalara geçmelerini sağlıyorlar.”*

İşte, Enron olayında muhasebe kayıtlarını ve belgelerini imha eden, ülkemizde Telekom’un özelleştirilmesini planlayan, Fona devredilen bankaların “yeminli mali müşaviri” olan ve son olarak “Bankalar Yasası” ile özel bankalara kaynak transferinde “denetçi” olarak görevlendirilen Arthur Andersen şirketi, böylesine her türlü ahlaki değerlerden uzak, sadece para için yaşayan ve her şeyi yapan insanlardan oluşan bir topluluk

tur.

Kemal Derviş’in IMF ile yapılacak olan 19. stand-by anlaşması için olmaz-sa-olmaz koşul olarak ileri sürdüğü yasaların neler getirdiği bu kısa bilgilerle bile anlaşılabilir olmaktadır.

Öyle görülmektedir ki, 19. stand-by anlaşmasının kısa vadeli ilk hedefi, **orta burjuvazinin (tekelleşmemiş sanayi ve ticaret burjuvazisi) mülksüzleştirilmesi ve siyasal olarak tasfiye edilmesidir**. Özellikle bu tasfiyede ilk planda “banka sahibi” kesim ile “yasal zorunluluk” nedeniyle yabancı şirketlerin “yerli ortağı” sıfatıyla komisyon alan kesim yer almaktadır. Kemal Derviş’in “doğrudan yabancı sermaye yatırımları için ortamı iyileştirme” söyleminin yeni içeriği de bu kesimlerin tasfiye edilerek yabancı sermaye için kâr oranlarını yükseltmek olmaktadır. Bu amaçla, her türlü demagoji, propaganda, yasa oyunları kullanılmaktadır.

Yeni stand-by anlaşmasında çalışan kesimler için “yeni bir şey” bulunmamaktadır. Onlar, dün olduğu gibi, bugün de %5-10 ücret ve maaş artışlarıyla ve reel olarak %50-70 ücret ve maaş azalmasıyla daha da yoksullaşarak yaşamlarını sürdürmeye devam edeceklerdir. Elbette onbinlerce yeni işsizler ordusuna katılmadıkları sürece.

Köylüler, destekleme alımlarının kaldırıldığı koşullarda, bir süre “doğrudan gelir desteği” söylemiyle avutulmaya devam edilecekler ve giderek topraksız köylü ya da kentlerin işsizler ordusunun yeni üyeleri olarak ortaya çıkmaya devam edeceklerdir.

Elinde hala biraz parası kalmış olan küçük-burjuva kesimler ise, dün olduğu gibi, borsa, repo, döviz, bono söylemleri arasında bu paralarını da yitirerek, “düşük gelirli” kategorisine ineceklerdir.

“Hepimiz gerçekten Türkiye’nin iyiliği için çalışıyoruz. Türkiye’nin gücünü bu anlayış ve dayanışma artırıyor. Diğer önemli bir konu yasal çalışmalarla ilgili. Bir çok yasa çıktı. Aynı hızda sürmesi mümkün değil. Önümüzde yapılması gereken işler var. Mesela İhale Kanunu, şeffaflık açısından çok önemli. Bazı konularda belki yeterince tartışılmadı. Ama çok hızlı çalışmaya mecburduk, ekonomideki yeni gücünü siyasal alana taşıyabilen çok saygın bir Türkiye hepimizin önemini yansıtıyor. Güçlü bir ekonomi olmadan güçlü bir Türkiye olamaz. **En büyük yurtseverlik güçlü ekonomiye destek vermektir.**” (15 Mayıs 2001, Kemal Derviş)

ULAŞ BARDAKÇI

1947 Hacibektaş/19 Şubat 1972 İstanbul

"Ulaş Bardakçı'nın Arnavutköy Üvez Sokak No. 8/1'deki evde gizlendiği istihbar edilmesi üzerine, 19 Şubat 1972 günü saat 07.00'de mezkur mahalle Komiser Muavini Alican Özgenler başkanlığında polis memurları Reşat Okutan, Tamer Gürbüz, Tayfun Ergüven, Turan Koçak, Salim Somun ve Habib Gür'den müteşekkil tim gelmiş, ayrıca ev çevresinde asker ve toplum zabıtası kuvvetlerince çevre emniyeti alınmasını müteakip Alican Özgenler, Reşat Okutan, Tamer Gürbüz ve Turan Koçak, Ulaş Bardakçı'nın gizlendiği öğrenilen Lale Arıkdal'a ait daire kapısını çalmışlardır. Görevliler, kapıyı açan Lale Arıkdal'a evde arama yapacaklarını, başkaca kimse olup olmadığını sorduklarında, adı geçenin gayet soğukkanlı bir şekilde evde yalnız oturduğunu başka bir kimse olmadığını beyan etmesi üzerine tim mensupları derhal eve girerek salon salomanje, bir küçük oda, bir küçük koridor, mutfak ve 2 odadan ibaret dairede arama yapmaya başlamışlardır. Komiser muavini Alican Özgenler ve görevli memurlardan ikisi Lale Arıkdal'dan gerekli görülen bazı konuları sorarken, polis memuru Reşat Okutan küçük koridor nihayetindeki odaya girmiş, oda kapısı soluna düşen köşedeki karyola üzerinde bir erkek ceketinin bulunduğunu görerek arkadaşlarına burada erkek elbiseleri var diye seslendiğinde bu sırada karyolanın karşısındaki duvara bitişik bulunan vinylexten mamul gardrop ön tarafının açıldığını, bir tabanca namlusunun dışarı doğru uzatıldığını görmesiyle birlikte, Ulaş Bardakçı tarafından tabanca ile atışa başlanılmıştır. Bu durum karşısında polis memuru Reşat Okutan ile oda penceresi dışında bulunan diğer görevliler de karşı atışta bulunmaları sonucu, Ulaş Bardakçı, isabet eden kurşunlar sebebiyle ölmüş, görevli polis memuru Reşat Okutan ve Tamer Gürbüz hayati tehlike arzedecek şekilde yaralanmışlardır.

Görevlilerce mahallinde yapılan tesbit ve tahkikte: Ulaş Bardakçı tarafından çatışmada kullanılan 9 mm. çaplı Smith-Wesson marka tabanca ve 62 adet aynı çaplı mermi, yasaklanmış Marksist-Leninist kitaplar ile Ulaş Bardakçı'nın üzerinden 11.853,50 lira ve ayrıca gizli haberleşmeyi sağlamada kullanılan harfleri ifade eden muayyen şekillerden ibaret şifre belgesi bulunarak, güvenlik kuvvetlerince zapt edilmiştir."

THKP-C Davası İddianamesi

**Hele Ulaş'a Ulaş'a
Ulaş benzerdi güneşe
Ulaş gardaş can veriyor
Yüreğim düştü ateşe.**

**Ulaş'ın elinde mavzer
Mavzeri türküye benzer,
Bizimkiler böyle ölür
Böyle ölür bizimkiler**

**Tohumlar düştü toprağa
Dokundu yeşil yaprağa
Kurban olam kurban olam
Seni yaratan toprağa.**

İLKER AKMAN

1950 Ankara
26 Ocak 1976/Beylerderesi

1950 yılında doğan İlker yoldaş, devrimci mücadeleye ODTÜ'ye girdikten sonra aktif olarak katılmıştır. Bu yıllarda öğrenci hareketinde yer alırken, 1971-72 döneminde THKP-C saflarında yer almıştır. Kızıldere'den sonra yeniden örgütlenme çalışmalarına katılarak THKP-C/HDÖ'nin kurucularından birisi olmuştur. THKP-C/HDÖ Merkez Yönetim Komitesi üyesi olarak Marmara ve Güney-Doğu Bölge Yöneticiliği yaptı ve 26 Ocak 1976 günü Malatya'da Beylerderesi'ndeki çatışmada diğer iki yoldaşıyla birlikte şehit düştü. Ölümünden kısa bir süre önce hazırladığı "Mevcut Durum ve Devrimci Taktiğimiz" adlı yazısı bulunmaktadır.

HASAN BASRİ TEMİZALP

1950 Maraş
26 Ocak 1976/Beylerderesi

1950 yılında doğdu ve ODTÜ-Maden Mühendisliği'ne girdikten sonra devrimci mücadeleye katıldı. 1970-73 arasında THKO saflarında silahlı mücadeleye katıldı ve tutuklandı. 1974 yılında cezaevinden çıktıktan bir süre sonra THKP-C görüşlerini benimseyerek THKP-C/HDÖ saflarında profesyonel devrimci olarak çalışmaya başladı. Malatya-Elazığ çevresinde maden işçileri arasında çalıştı. THKP-C/HDÖ'nin Merkez Yönetim Komitesi üyesi olan Hasan Basri yoldaş, 26 Ocak 1976 tarihinde Malatya'nın Beylerderesi bölgesindeki silahlı çatışmada oligarşinin zor güçleri tarafından diğer iki yoldaşıyla birlikte şehit edildi.

YUSUF ZİYA GÜNEŞ

1955
26 Ocak 1976/Beylerderesi

1955 yılında doğdu. 1971'deki silahlı mücadelenin etkisiyle THKP-C sempaticanı olarak devrimci mücadeleye katıldı. ODTÜ-Mühendislik Fakültesi'ne girdikten sonra THKP-C/HDÖ üyesi olarak mücadeleye profesyonel olarak devam etti. Örgütün ilk silahlı eylem kadrolarından olan Yusuf Ziya yoldaş, İlker ve Hasan Basri yoldaşlar ile birlikte Sivas'ta gerçekleştirdikleri silahlı eylemlerden sonra Malatya'da oligarşinin zor güçleriyle giriştikleri ilk silahlı çatışmada yer aldı. Bu çatışmadan iki gün sonra, 26 Ocak 1976'da kuşatıldıkları Beylerderesi'ndeki silahlı çatışmada iki yoldaşıyla birlikte şehit düştü.

YÜKSEL ERİŞ

1951 Tekirdağ/Şarköy
21 Ocak 1977/Trabzon

1951 yılında Tekirdağ'ın Şarköy ilçesinde doğdu. Devrimci mücadeleye, Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü'nün Müzik bölümüne girdikten sonra aktif olarak katıldı. 30 Mart 1972'deki Kızıldereli olayından sonra THKP-C'nin yeniden örgütlenmesinde etkin olarak çalıştı. 1974 yılına kadar ülkenin değişik yerlerinde örgütlenme çalışmalarını sürdürdü. Türkiye Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi/Halkın Devrimci Öncüleri'nin kurucularından olan Yüksel yoldaş, ülkenin değişik bölgelerinde örgütcü ve yönetici olarak görev yaptı. 1976 yılına kadar sürdürdüğü Güney Anadolu bölge yöneticiliğinden Karadeniz bölge yöneticiliğine atandı ve kır gerillasının stratejik hazırlıklarını yönetti. THKP-C/HDÖ Merkez Yönetim Komitesi üyesi olarak "26 Ocak Harekâtı" için bulunduğu Trabzon'da 21 Ocak 1977 günü şehit düştü.

NEDİM ATILGAN

1959 Uşak/Karahallı-25 Şubat 1981 Selendi

1959 yılında Uşak ilinin Karahallı ilçesinde doğdu. Küçük yaşta ailesi İstanbul'a taşındı. İlkokulu bitirdikten sonra işçi olarak çalışmaya başladı. 1979'dan itibaren THKP-C/HDÖ üyesi olarak örgütsel faaliyetlerde bulundu. 1980 Kasım'ında gözaltına alındıktan sonra hiçbir suçlamayı kabul etmedi. Bir süre sonra zorla askere alındı. "Halkın silahlı devrimcilere ihtiyacı varken, oligarşiye askerlik yapmak olanaksızdır" diyerek birlikten firar etti. Profesyonel olarak örgütsel faaliyetlere katıldı.

1981 Şubat ayında oligarşinin kuşatma ve imha operasyonlarından kurtulmak amacıyla çıktıkları Selendi-Kula dağlarında, bir grup yoldaşı ile birlikte çembere alındılar. Bir hafta süren kuşatma sonunda 25 Şubat 1981 günü meydana gelen bir çatışmada şehit düştü.

MUSTAFA ATMACA

1948 Sivas/Kangal-29 Şubat 1992 İstanbul

1948 Sivas/Kangal doğumlu Mustafa Atmaca, işçi olarak değişik işyerlerinde ve fabrikalarda çalışmış ve 1976 yılında Sefaköy'de metal işkolunda çalıştığı fabrikada işçi olarak çalışan Mehmet Yıldırım yoldaşla tanışarak THKP-C/HDÖ örgütsel ilişkileri içine girmiştir. Bu tarihten sonra sendikal faaliyetlerde bulunan Mustafa yoldaş, 1978 yılında bağımsız Çağdaş Maden-İş Sendikası Genel Başkanlığına seçilmiştir. 12 Eylül askeri darbesiyle birlikte, tüm sendikalar gibi, Çağdaş Maden-İş de kapatılmış ve Mustafa yoldaş ve diğer sendika yöneticileri hakkında değişik davalar açılmıştır.

1981 Mart ayında örgüte yönelik bir operasyonda gözaltına alınmış ve birbuçuk ay sonra tutuklanarak Alemdağ cezaevine gönderilmiştir. 1983 yılında tutsaklığı sona erdikten sonra iki yıl Tekirdağ'da zorunlu ikamete tabi tutulmuştur. İşkence ve tutsaklık koşullarından kaynaklanan hastalık, etkin bir biçimde devrimci faaliyetlere katılmasını engellemiş ve her türlü olanaksızlıklar içinde sürdürülen tedavisi başarılı olmamış ve 29 Şubat 1992 günü yaşamını yitirmiştir.

Artık Arjantin Var!*

2001 yılının son ayına girildiğinde Arjantin ve Arjantin'deki sokak eylemleri dünya gündeminin ilk sırasına çıktı.

Arjantin'de 12 Aralık'ta sıradan bir protesto eylemiyle başlayan olaylar, genel grev, süpermarketlerin yağmalanması, Meclis binasının basılması eylemleriyle sürmüştü ve **"Wall Street'in gözde ekonomisti"** Domingo Cavallo'nun, ardından Devlet Başkanı Fernando de la Rúa'nın istifasıyla gelişmiştir. İstifa sonrasında beş devlet başkanı seçilmiş olmasına rağmen, kitle eylemleri sürmüştü ve yeni devlet başkanlarını geçmiş dönemlerdeki tutumları ve yolsuzlukları nedeniyle istifa etmek zorunda bırakmıştır. 2 Ocak'ta devlet başkanlığına Peronistlerin "Halkçı" kesiminden Eduardo Duhalde getirilmiştir.

Arjantin'de bu gelişmeler yaşanırken, ülkemizde *"don't cry for me, Argentina"***

* Ocak ayında Alberto Manguel adlı Arjantinli bir yazarın *Le Monde*'da çıkan yazısının başlığı *"Artık Arjantin Yok!"* tur. Yazı, tümüyle bir mücadeleden "kaçış" öyküsüdür. Yazar, "Arjantin'in ulusal destanında, siğir çobanı Martín Fierro, kendisine ihanet eden (onu askere alan, toprağından, evinden ve ailesinden koparan) adaletsiz sistemden kaçmak için ülkeyi terkeder ve Arjantin'in ünlü hayali kahramanı"na atıfta bulunarak "Fakat bugün, Arjantinliler için terkedecek hiçbir şey kalmadı, gidecek hiçbir yer de yok. Ataların tarafından hayal edilen ülke, beni eğiten ve ben yapan bu olağanüstü ülke, artık bir yıkıntı. Arjantin artık yok; ama onu yok eden alçaklar hâlâ yaşıyor" demektedir. Bu duygusal sözlerle karşın Alberto Manguel, mücadeleyi değil, kaçışı işlemektedir. Bir başka deyişle, "batsın bu ülke" mantığı dile getirilmektedir. Tam bir kaderci ve küçük-burjuva pasifizminin mantığıdır.
** "Arjantin, benim için ağlama!"

başlıkları, "Türkiye Arjantin olmaz" açıklamaları birbiri ardına "medya"da yer almaya başlamıştır. Daha altı ay öncesine kadar "Arjantin modeli" uygulanmasını savunanlar, bunu hiç söylememişler gibi, "Arjantin modeli"nin ateşli birer eleştirmeni olmuşlardır. Arjantin, kimilerine göre "para kurulu" yüzünden, kimilerine göre ise "popülist politikalar" nedeniyle "bu hale" düşmüştür. Bir başkalarına göre ise, Arjantin, "IMF ile inatlaştığı için batmıştır".***

Tüm bu ve benzeri demagojik ya da Arjantin ekonomisinin gerçek yapısıyla uzaktan yakından ilgisi olmayan yorumları bir yana bırakırsak, Arjantin ekonomisinin bu aşamaya nasıl ve neden geldiğini doğru anlayabilmek için, ülkenin yakın tarihinin bir bütün olarak ele alınması gereklidir.

Arjantin ekonomisi, bizim ülkemiz gibi, ilk kez ekonomik krizle yüzyüze gelmediği gibi, IMF'nin "istikrar tedbirleri"ni ilk kez uygulayan bir ülke de değildir.

Bizim ülkemiz gibi Arjantin de, 1950'li yıllardan itibaren IMF ve Dünya Bankası kapsamında dolaşan, benzer zamanlarda IMF ile stand-by anlaşmaları imzalayan, "istikrar tedbirleri" uygulayan ve askeri darbeler yapılan bir ülkedir.

Arjantin, İspanyol ve İngiliz egemenliğinin

*** 21 Aralık 2001 tarihli *Hürriyet* gazetesinde Hürrem Şatıroğlu imzalı yazıda şöyle denilmektedir:

"Arjantin, IMF ile inatlaştı battı"

Büyükölük olarak Türkiye'ye benzer bir ekonomiye sahip olan Arjantin, IMF politikalarını uygulamamakta direnince iflas noktasına geldi. IMF, devalüasyona yanaşmayan Arjantin'in 1.3 milyar dolarlık kredi dilimini serbest bırakmayınca, ülkede çöküş başladı."

den çıkararak bağımsız devlet haline geldiği 1810 yılından 1930'lara kadar, kolonyalizmin biçimlendirdiği feodal ilişkiler içinde kalmıştır. Tüm Latin-Amerika ülkelerinde olduğu gibi Arjantin'de de büyük toprak sahipleri (*latifundistler*) ekonominin ve siyasal yaşamın tümüne egemendir. Büyük ve geniş araziler üzerinde yapılan tahıl ekimi ve hayvan yetiştiriciliği, giderek tarıma dayalı sanayilerin kurulmasına yol açmıştır.

1900'lerin başlarından itibaren et ve gıda sanayi ile dericilik alanlarında kurulmaya başlayan sanayi kuruluşları, eski Avrupa göçmenlerinin (koloniciler) elindeydi.

Bu dönemde Arjantin ekonomisi, tarım ürünleri ihracatı ile emperyalist ülkelerin ara ve tüketim malları ithalatıyla sınırlı bir yapıya sahipti.

1929 dünya ekonomik bunalımıyla birlikte, tarım ürünleri ihracatının azalması, kaçınılmaz olarak, ithalatın sınırlandırılmasını gündeme getirmesiyle birlikte, ilk askeri darbe 1930 yılında yapıldı.

1930-45 yılları arasında, hemen hemen tüm sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde olduğu gibi Arjantin'de de ithalat-ihracat dengesini korumak amacıyla (dış ticaret dengesi), "ithal ikameci sanayileşme" yoğun biçimde gerçekleştirilmeye başlandı.

Bu dönemdeki sanayileşmenin birinci sektörü olan tekstil, küçük ve orta ölçekli işletmeler olarak yerli girdilere dayanırken; lastik, elektrikli aletler ve petrol alanındaki sanayiler büyük ölçüde yabancı sermaye yatırımlarıyla gerçekleştirildi. Sanayi kuruluşlarının sayısı 40.000'den 86.000'e yükseldi ve işçi sayısı da aynı oranda arttı. Gelişen sanayi tümüyle emperyalist ülkelerin sermayesine dayandığından, gelişen sanayi burjuvazisi baştan emperyalizmin işbirlikçisi olarak doğmuştur.

Bu dönemde, iktidarı elinde bulunduran büyük toprak sahipleri (*latifundistler*) oligarşisi ile işbirlikçi sanayi ve ticaret burjuvazisi arasındaki çelişkiler giderek keskinleşmiş ve 1943 yılında yeni bir askeri darbeye sonuçlanmıştı.

1943 askeri darbesi, ilk dönemde, işbirlikçi burjuvazinin çıkarlarına uygun olarak, bir yandan latifundistlerin ekonomik gücünü zayıflatıcı uygulamalara yönelirken, diğer yandan bankacılık ve ticaret alanında faaliyet yürüten yahudi sermayesine karşı bir dizi önlemleri uygulamaya sokmuştur. Ve her zaman olduğu gibi, işbirlikçi burjuvazinin

"çalışma koşulları"na "istikrarlı" hale getirmek amacıyla, gelişen işçi sınıfı hareketine karşı baskı önlemlerini artırmıştır.

Özellikle yahudi sermayesine karşı uygulanan önlemler, bu sermaye çerçevesinde çalışan kent küçük-burjuvazisinin askeri yönetime karşı tavır almasına neden olmuştur. Kent küçük-burjuvazisinin kitlesel desteğini yitirdiğini gören askeri yönetim, bunun üzerine Çalışma Bakanlığına atanmış olan **Albay Juan Peron** aracılığıyla işçi sendikaları ile ilişkileri geliştirmeye karar vermiştir.

Daha sonraki yıllarda "**Peronizm**" olarak adlandırılacak olan bu politika, bir yandan sendika yöneticilerini devlet kurumlarında görevlendirirken, diğer yandan işçilere yeni ekonomik ve sosyal haklar sağlamak şeklinde olmuştur.

II. yeniden paylaşım savaşı sonuna kadar, ağırlıklı olarak Alman, İtalyan ve İspanyol sermayesine dayanan Arjantin ekonomisi, bu ülkelerin yenilgisi nedeniyle, savaş sonrasında tam bir kargaşa içine girmiştir. Bunun üzerine, askeri yönetim 1946 yılında seçimlere gitmek zorunda kalmıştır.

1946 seçimlerine ordunun ve sendikaların desteğinde İşçi Partisi lideri olarak giren Juan Peron kazanmış ve devlet başkanı olmuştur.

J. Peron hükümeti, ilk iş olarak, savaş öncesinde Alman, İtalyan ve İspanyol sermayelerine bağlı olan sanayiye işler halde tutabilmek amacıyla "ulusal ekonomik gelişme"yi esas alan bir ekonomi-politikayı yürürlüğe sokmuştur. Savaş nedeniyle artan tarımsal ürün ihracatı gelirlerinin büyük kısmı, sanayinin ara ve yatırım malları gereksinimlerinin ithalatına ayrılmıştır. Böylece, 1946 yılında ekonomi %10, 1947'de %13 büyümüştür. GSYİH'da %8,7 ve %12,7 artış gerçekleşmiştir. Aynı dönemde reel ücretler %25 artmıştır.

Gerek sanayinin desteklenmesi için, gerekse reel ücret artışları için gerekli kaynak ise, tarım ve hayvancılık ürünlerinin iç pazardaki fiyatlarının sınırlandırılması ve iç fiyatlar ile ihraç fiyatları arasındaki farkın, dış ticaretin devletleştirilmesi yoluyla devletin aktarılmasıyla sağlanmıştır.

1948 yılından itibaren, bir yandan Arjantin'in dış ticaret hadleri ihraç ürünlerinin aleyhine değişmeye başlamış, diğer yandan Arjantin'in rezervlerinin büyük bölümünü oluşturan İngiliz sterlininin kovertibilitesinin kaldırılması, dış ticaret dengesinin tümüyle

bozulmasına neden olmuştur.

Tarımdan sanayiye kaynak aktarılmasına dayanan bu ekonomi-politikanın en önemli sonucu ise, tarımsal üretimin sürekli azalması olmuştur. 1949 yılında tarımsal üretim %8 azalmıştır.

Bu gelişme karşısında Peron yönetimi, tarım ürünlerinin iç piyasadaki fiyatlarını yükseltmek zorunda kalmıştır. Bir başka deyişle, tarıma yönelik büyük ölçekli devlet subvansiyonları gündeme getirilmiştir. Bu da enflasyonun yükselmesine neden olmuş ve enflasyon 1949'da %32'lere çıkmıştır ve 1952'ye kadar aynı oranlarda seyretmiştir.

Birbiri ardına yapılan devalüasyonlar ihracat gelirlerinde önemli bir artış sağlamaktan uzak kalmıştır. İhracat gelirleriyle finanse edilen işbirlikçi sanayi burjuvazisinin durumu da, düşen ihracat gelirlerine paralel olarak bozulmaya başlamıştır.

1952 yılına gelindiğinde Peron yönetimi ABD'den buğday ithal etmek zorunda kalmıştır. Zorunlu ithalatı karşılamak amacıyla, sanayi malları ithalatına kısıtlamalar getirilmiştir. Bu ise, iç üretimi ve iç talebi kıstamak demektir. Sonuçta, Peron yönetimi, 1952 yılında yeni bir enflasyonla mücadele programı hazırlamaya girişti.

1952 enflasyon programı, asıl olarak ücretlerin iki yıl süresince dondurulmasına dayanıyordu. Ödemeler dengesi açığı, ithalata getirilen kısıtlamalar ve ücretlerin dondurulmasıyla meydana gelen iç talep daralmasına bağlı olarak ortaya çıkan ithalatın azalmasıyla kapatıldı. Program ilk yıl enflasyonu %5'e düşürmekte başarılı olmakla birlikte, gerek sanayi üretiminde, gerekse ücretlerde meydana gelen reel düşüşler karşısında sürdürülebilir olmaktan uzaktı.

İşte bu koşullarda, Peron yönetimi yeni kaynak arayışı içine girmiş ve 1953 yılında Amerikan petrol şirketlerinin Arjantin'de faaliyet göstermeleri için hazırlık yapmaya başlamıştır. Böylece Peronizm, "ulusal ekonomik gelişme" (eski deyimle "milli kalkınma") politikasını terketmeye yönelmiştir.

Tam bu evrede 1955 askeri darbesi gerçekleşmiş ve Peron iktidardan uzaklaştırılmış ve İspanya'ya sürgüne gönderilmiştir.

1955 askeri darbesi, Arjantin'de her türlü "ulusal ekonomik gelişme" yolunun kapandığı ve ülkenin Amerikan emperyalizminin açık pazar haline gelmesinin başlangıcı olmuştur.

Askeri darbenin hemen sonrasında Ar-

jantin IMF'ye üye olmuş ve ilk IMF istikrar programı uygulanmaya başlamıştır. Bu tarihten günümüze kadarki tüm Arjantin ekonomisi IMF ile birlikte varolagelmiştir.

İlk yapılan iş, Peron döneminde değeri sabit tutulmaya çalışılan **peso'nun devalüe edilmesi** olmuştur. 1956'da peso'nun değeri %150 dolaylarında düşürülmüştür.

Ancak uygulama fazla sürdürülememiş, kısmen eski politikalara dönmek zorunda kalmış ve ardından 1958'de seçimlere gidilmiştir.

1958 seçimlerini, Radikal Parti'nin "sol" kesiminin adayı ve Peroncu sendikaların desteklediği A. Frondizi kazanmıştır.

Frondizi yönetiminin ilk yaptığı iş, yine IMF'ye başvurmak olmuştur. Aylar süren **gizli görüşmeler** sonucunda **1958 Aralık** ayında IMF'yle anlaşmaya varılmış ve 329 milyon dolarlık stand-by anlaşması imzalanmıştır.

Bu IMF programı esas olarak, ithalattaki tüm miktar kısıtlamalarını kaldırmayı, peso'nun serbest piyasada dalgalanmaya bırakılmasını ve katlı kur uygulamasına son verilmesini, banka kredi ve para arzının kısıtlanmasını, fiyat sınırlamalarının kaldırılmasını, bütçe açıklarının kapatılması için kamu harcamalarının kısıtlanmasını, maaşların dondurulmasını ve kamu kuruluşlarının "yeni den yapılandırılması"ni içeriyordu.

Ve uygulama, tüm IMF programlarında olduğu gibi, **yüksek oranlı devalüasyonla birlikte** başlatıldı. Her zaman olduğu gibi, enflasyon hızla yükseldi ve 1959 yılında %113 oldu.

Özel yabancı sermaye yatırımlarına vergi indirimi vb. kolaylıklar sağlanması yanında, çıkarılan yeni bir yasa ile sınırsız kâr transferi garantisi sağlandı. Kredilerin sınırlandırıldığı, buna karşılık banka faiz hadleri üzerindeki sınırlamaların sürdürüldüğü bir ortamda, özellikle bankalarla organik ilişkileri bulunmayan küçük sanayi kuruluşları kapanma tehlikesi ile karşılaşmışlardı. Öte yandan, dolaysız yabancı sermaye yatırımlarının yanı sıra, patent anlaşmaları, portföy yatırımları ve döviz piyasasının serbestleştirilmesi sonucu kavuşulan dış kredi olanakları, bir kısım Arjantinli büyük sanayici için de yeni yatırımlara girişme olanağı sağlamaktaydı. 1959-1961 döneminde başta otomotiv, kimya, metal gibi sektörlerde önemli yatırımlar gerçekleşti. Sadece otomotiv sektöründe 1959-1961 döneminde yatırım ya-

pan yabancı sermayeli kuruluş sayısı 20 idi. Ayrıca, yabancı petrol şirketlerinin petrol arama ve işleme faaliyetleri için anlaşmalar imzalandı.

IMF programının ilk “şok” sonuçları alındıktan sonra pesonun dalgalanmaya bırakılmasından vazgeçilerek, yeniden **sabit kur politikasına geri dönüldü**. Böylece, pesonun aşırı değer kaybetmesiyle sermaye ve kârlarını kur farkları nedeniyle kaybetmek durumunda bulunan **doğrudan yabancı sermaye yatırımları** koruma altına alındı. Diğer yandan, sabit kur politikasına geri dönüşle, **emperyalist ülke mallarının ithalatında** meydana gelecek düşme önlenmiş oldu. Böylece IMF 1958 “istikrar programı”, Arjantin’de sürekli yinelenen ve bugüne gelen kısır döngünün programı olarak şekillenmiştir.

Bu tarihten itibaren Arjantin ekonomisi, dalgalı kur-sabit kur politikaları arasında sürekli gidip gelen bir para politikası çerçevesinde dönmeye başlamıştır. 3-4 yıllık dönemler halinde uygulanan bu dönüşümlü kur politikaları, Arjantin’deki doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının artışına bağlı olarak kalıcılaşmış ve süreklilik kazanmıştır. Emperyalist ülke ekonomilerinin, özellikle Amerikan emperyalizminin içinde bulunduğu duruma bağlı olarak, büyük oranda dış borç ödemelerinin yapılacağı dönemlerde dalgalı kur politikası uygulamaya sokulurken, doğrudan yabancı sermaye girişlerinin arttığı dönemlerde sabit kur politikası uygulanmasına ağırlık verilmiştir. Bu yolla, her durumda emperyalist tekellerin kâr oranları yükseltilmiş ve sermaye değerleri korunmuş olmaktadır.

Arjantin’de IMF’nin 1958 “istikrar programı” ile birlikte başlayan süreç, ekonominin kısa süreli gelişme ve onu izleyen durgunluk ve bunalım döngüsü olarak varolagelmiştir.

1963 yılında yapılan seçimlerde Radikal Parti adayı Dr. Arturo Ilio devlet başkanı olmuşsa da, gelişme-durgunluk-bunalım döngüsünde hiçbir değişiklik olmamıştır.

1966 seçimlerinde Peroncu adayların yeniden seçilebilme durumunun olduğunu gören Arjantin ordusu, iktidarı doğrudan kendi üzerine almıştır. Eski Genelkurmay Başkanı J. Carlos Onganía askeri yönetimin devlet başkanı olmuştur.

Askeri yönetimin temel hedefi, “ekonomik istikrarı sağlayabilmek için siyasi istik-

rarı sağlamak” olarak belirlenmiştir. Bu amaçla, gelişen Peronist muhalefeti sindirmek ve dağıtmak amacıyla yeni düzenlemelere gidilmiştir.

Bu yeni düzenlemeler, yüksek yargı organları, üniversiteler, yerel yönetimler ve siyasal partiler üzerinde denetimi artıracak biçimde yapılmıştır. Ülkemizde 12 Mart 1971 darbesiyle birlikte yapılan düzenlemelere benzer bu düzenlemeler, her türlü özerk kuruluşun varlığına son vermeyi ve devletin denetimi altına almayı hedeflemiştir.

1967 yılında IMF ile yapılan yeni standby anlaşması ile tarımın vergilendirilmesi yoluna gidildi. Emlak ve arazi vergisi yükseltildi, ihracattan vergi alınmaya başlandı. Arjantin’de enflasyonun, aşırı talepten çok, maliyetlerden ve tarım kesiminin devalüasyon beklentisinden kaynaklandığı saptamasını yapan 1967 programı, bu uygulamalarla enflasyonu yeniden düşürmeyi başarmış ve 1969’da “tek haneli rakama”, yani %7,6’ya indirmiştir. GSMH’nin büyüme hızı %11’ler seviyesine çıkmıştır. Her dönemde olduğu gibi bu gelişme, tarımın vergilendirilmesi, doğrudan yabancı sermaye girişi ve dış borçlanma yoluyla gerçekleştirilmiştir.

1966-70 dönemi, sözcüğün tam anlamıyla, Amerikan emperyalizminin Arjantin ekonomisinin denetimini tümüyle ele geçirdiği dönemdir.

1969 Mayıs’ında Arjantin’in en büyük sanayi merkezi olan ve özellikle otomotiv sanayinin yoğun olarak bulunduğu Cordoba’da başlayan grevler, askeri yönetim tarafından kanlı bir biçimde bastırılmıştır. Bu olay, işçi sınıfı ile otomotiv sektörünün yeni uygulamalarıyla* sürekli zarar gören küçük sanayicilerin, askeri yönetime karşı muhalefeti daha da artırmıştır.

1970-73 arasında askeri yönetim kendi içinde bir dizi hükümet değişiklikleri yapmışsa da, toplumsal muhalefetin giderek **silahlı mücadeleye** yönelmesi (Montenerolar) ve gelişmesi karşısında 1973 yılında yeniden seçimlere gitmek zorunda kalmıştır.

1973 seçimlerini Peronist aday H. Campora kazanmış ve kısa bir süre sonra devlet başkanlığını Juan Peron’a devretmiştir.

* Bu uygulamalar, ülkemizde 12 Mart sonrasında yapıldığı gibi, otomotiv tekellerinin kendi dağıtım şebekelerini kurmaları ve kendine bağımlı yan sanayiye (küçük sanayi) yeni fiyat politikaları ile sürekli bir değer transferi alanı haline getirmesidir.

Peron'un bu ikinci iktidarında ilk yapılan, “**toplumsal uzlaşma**” yoluyla ekonomiyi düzeltmeye yönelmek olmuştur. Günümüzün moda deyimleriyle, devlet ile “sivil toplum kuruluşları” arasında yapılacak bir anlaşma ile, “tüm toplum kesimleri” ekonominin yeniden “düze çıkması” için üzerlerine düşen “fedakarlığı” gönüllü olarak yerine getireceklerdir. Her zaman olduğu gibi, işçi sınıfı, bu “toplumsal uzlaşma” çerçevesinde ücret artışı taleplerinden vazgeçerek, ücretlerin reel olarak düşmesine gönüllü olarak katlanacak ve bu yolla sanayi burjuvazisinin kâr oranları yükselecek, yükselen kâr oranı sermaye birikimini artıracak, artan sermaye birikimi yeni yatırımlara dönüşerek, “hem iş, hem aş” sağlayacaktır.

Ücretlerin “gönüllü” olarak düşürülmesiyle, sanayi burjuvazisine (ve tabii içsel olgu haline gelmiş olan Amerikan emperyalizmine) yeni kaynak transferini sağlayacak olan bu “toplumsal uzlaşma”, **Montenerolar**'ın Peronist sendika başkanını böyle bir anlaşmayı imzaladığı için cezalandırmalarıyla birlikte kağıt üzerinde kalmıştır.

Peron'un ölümüne kadar süren bu dönem, 1976 askeri darbesiyle sona ermiştir.

1976 Mart darbesiyle General Videla devlet başkanı olmuş, Ekonomi Bakanlığı'na Dr. Martinez de Hoz getirilmiştir.

Askeri yönetimin, silahlı örgütlere ve toplumsal muhalefete karşı büyük bir terör kampanyasına giriştiği bu dönemde, 30 bin kişi “kayıp” olmuştur.

Arjantin İşadamları Derneği'nin başkanı olan Dr. Martinez de Hoz, aynı zamanda Arjantin'in en büyük 32 aile şirketinden birisinin sahibidir.

De Hoz'un ilk yaptığı iş (her zaman olduğu gibi), IMF ile yeni bir stand-by anlaşması imzalamak olmuştur.

Bu yeni IMF programının Arjantin ekonomisinde “**yapısal dönüşümü**” sağlamayı amaçladığı ilan edilmiştir. Ve her zaman olduğu gibi, bu “yapısal dönüşüm”le birlikte Arjantin ekonomisi dışa açılacak, dış pazarlar için üretim yapacak ve dış pazarlardaki rekabet gücünü artıracaktı. Bir diğer deyişle, tüm sorunların nedeni olarak “ithal ikameci sanayileşme” kabul edildiğinden, hedef “ihracata yönelik sanayileşme” olmalıydı. Bu da “serbest pazar ekonomisi”nin tüm kuralları ile işler hale getirilmesi olarak tanımlanıyordu.

Oysa yapılan, iç pazarı yabancı sermaye

yeye daha fazla açılması ve iç pazar için üretim yapan yerli şirketlerin bu yabancı sermaye ile ortaklıklarını geliştirmek ve bu yolla iç pazarda “rekabet gücü” kazanmalarını sağlamak olmuştur. Bu, aynı zamanda, devletin tüm “korumacı” politikalarından vazgeçmesi, ekonomik faaliyetlerden uzak durması olarak kamu kuruluşlarının “özelleştirilmesi” demektir.

1976 IMF programının hedefleri şöyle özetlenebilir:

1° Reel ücretlerin önceki beş yılın ortalamasının %40 altına indirilmesi,

2° Tarım ürünlerinin ihracatından alınan vergilerin kaldırılması,

3° Sanayi ürünlerinin ihracatı için teşviklerin kaldırılması,

4° Kamu sektörünün ürettiği ürünlerin fiyatlarının “gerçekçi” biçimde artırılması, sosyal güvenlik kuruluşlarının açıklarının kapatılması, kamu kesimi borçlanma politikasının yeniden düzenlenmesi ve kamu kesiminde yeni istihdam politikaları geliştirilerek kamu çalışanlarının sayısının azaltılması,

5° Kamu kuruluşlarının özelleştirilmesi,

6° Döviz işlemlerinin serbestleştirilmesi, katlı kur uygulamasına son verilmesi,

7° Gümrük vergilerinin kademeli olarak indirilmesi,

8° Fiyat denetimleriyle ilgili her türlü yasanın kaldırılması,

9° Para ve kredi piyasasının devlet denetiminden çıkartılarak serbestleştirilmesi (liberalizasyon) ve yabancılara açılması.

Sonuç, işçi ücretlerinin reel ve nominal olarak sürekli düşmesi, ithalatın rekor düzeylere çıkması, faiz oranlarının yükselmesidir.

1980 yılına gelindiğinde, dış ticaret dengesi açıkları ile dış borçlar görülmedik boyutlara ulaşmıştır.

İşte bu ortamda, 1980 dünya ekonomik bunalımının patlak vermesiyle birlikte, Arjantin ekonomisi yeniden krize girmiştir.

Ve 1981 yılında bir kez daha IMF ile yeni stand-by anlaşmasına gidilmiştir. 1982-84 yıllarını kapsayan yeni stand-by anlaşmasıyla “giderek artan sayıda ürünün ihracatı olanaklı kılacak, dünya ekonomisi ile tamamen bütünleşmiş, açık bir ekonomi”nin yaratılmasının hedeflendiği ilan edilmiştir. Bir kez daha Arjantin ekonomisi “yapısal dönüşüm” amacıyla “istikrar programı” uygulama alanı haline getirilmektedir.

1982 yılında askeri yönetimin Malvinas/

Falkland adalarını ele geçirmesiyle birlikte İngiltere ile başlayan “mini savaş”, aynı zamanda askeri yönetimin sonu olmuştur. 1983 yılında yapılan seçimlerde Raul Alfonsín devlet başkanı olmuştur. Ama, askeri yönetimin sona ermesi ve “sivil yönetim”e geçilmesi IMF programını hiçbir biçimde değiştirmemiş ve uygulamaya devam edilmiştir.

Her zaman olduğu gibi, IMF’den alınan “taze para” ile iç piyasada üretim artışları sağlanmış ve bunların ihracatı gerçekleştirilmiştir. 1980 dünya ekonomik krizinin getirmiş olduğu konjonktüre bağlı olarak, Arjantin ihracatı 1984-86 arasında artmış ve ihracat gelirleri ile kâr oranları yükseltilmiştir. Dünya ekonomik bunalımının etkilerinin geçmeye başlamasıyla birlikte, Arjantin’in ihracatı düzenli olarak düşmeye başlamış ve ekonomi yeniden durgunluğa girmiştir.

Pesonun yerine yeni para çıkarılmış ve yeni para (austral) dalgalanmaya bırakılmıştır. Bu dönemde enflasyon 1988’de %388’e yükselmiştir.

1989 seçimlerinde Peronist ve Arjantin’in en büyük şirketi olan **Bunge y Born**’un yöneticilerinden Carlos Menem devlet başkanı seçilmiştir.

Serbest pazar ekonomisi yanlısı, neo-liberal Carlos Menem, Peronist “toplumsal uzlaşma” söylemiyle enflasyonu düşürmek amacıyla yeni bir program hazırlığına girişmiştir.

1991 yılında “Arjantin’in Kemal Derviş”i **Domingo Cavallo** Ekonomi Bakanı olmuştur. Ve yine IMF ile yeni stand-by anlaşması yapılarak, “**para kurulu**” oluşturulmuştur.

Nisan 1991’de Arjantin, parasını dolara endekslemiş ve Ocak 1992’de parasından dört sıfır silerek yeni para birimi Peso’yu piyasaya sürmüştür. Pesonun değerini ABD dolarna eşitlemiş ve değerini korumak için elinde ne kadar dolar varsa, o kadar para basmayı kabullenmişti. “Para kurulu” bu taahhüdü denetlemek için oluşturulmuştur. 1994 yılına gelindiğinde enflasyon %4’e inmiştir.

Menem-Cavallo döneminde (1992-1996) özelleştirme, olabilecek en geniş ölçekte gerçekleştirilmiş ve bu yolla ekonomiye yeni kaynak sağlanmıştır.

Özelleştirme ve dış borçlanma yoluyla bulunan “taze para” ile sağlanan gelişme, özelleştirilecek kamu kuruluşu kalmadığı ve dış borçların “ödeme zamanı” geldiğinde

sona ermiştir.

Diğer yandan, Menem döneminde uygulanan neo-liberal uygulamalar, burjuva ekonomistlerin deyişiyle, tümüyle “parasal büyümeye endeksli ve reel üretime dayanmayan” uygulamalar olduğundan 1996’da yolun sonuna gelinmiştir.

Özelleştirme ve dış borçlanmayla sağlanan parasal gelişmeler, kur garantisi altında “sıcak para” girişiyle daha da artmıştır. Arjantin ekonomisi tümüyle bu parasal genişleme üzerinde yükselen paylaşım ve tüketim ilişkileri içine girmiştir. Hemen herkeste, özellikle küçük-burjuvazide, parasal genişlemeden pay kapmak amacıyla her yolu ve aracı kullanmanın “mübah” olduğunu kabul eden bir anlayış yaygınlaşmıştır. Bir başka deyişle, Menem döneminde, toplumsal değer yargıları kaybolmuş, rüşvet ve yolsuzluk yeni bir “değer” olarak ortaya çıkmıştır. Arjantin bu dönemde, sözcüğün tam anlamıyla, **üretmeden tüketen** bir toplum haline gelmiştir.

1989’da yüzde 6 olan ortalama işsizlik oranı 1996’dan itibaren sürekli yükselmeye başlamış ve ortalama %17’ler seviyesine çıkmıştır. Ülkenin bazı yerlerinde işsizlik oranı, yüzde 40’lara kadar yükselmiştir.

1994 Meksika krizi ve ardından gelen 1997 Asya krizi, Arjantin ekonomisinin durgunluk ve kriz evresini yeniden başlatmıştır.

Bugün Arjantin, yabancı sermaye için (yani emperyalist tekeller için) bulunmaz bir yatırım alanı, deyim yerindeyse “cenneti” durumundadır. 1991 yılında 11,524 milyar dolar olan doğrudan yabancı sermaye yatırımı, 2000 yılında 72,934 milyar dolar ve 2001 yılının ilk dokuz ayında 76,846 milyar dolara ulaşmıştır.

2000 yılı itibarıyla Arjantin’in GSMH’sı 285 milyar dolardır. Aynı dönemde ithalatı 23,852 milyar dolar, ihracatı 26,410 milyar dolar olmuştur. Yani 2000 yılında Arjantin dış ticareti 2,558 milyar dolar fazla vermiştir. Bazı istisnalar dışında Arjantin dış ticareti, hemen hemen her dönemde ya dengede kalmış ya da fazla vermiştir.

Ancak Arjantin’in cari işlemler dengesi, tam tersine, sürekli olarak açık vermeye devam etmiştir. 1995 yılında 5,211 milyar dolar olan cari işlemler açığı, 1999’da 12 milyar dolar ve 2000 yılında 8,885 milyar dolar olmuştur. Ülkemizdeki moda sözcüklerle söylersek, dış borçların çevrilebilirliğinde fazlaca sıkıntıyla karşılaşmayan Arjantin’in 1995

yılında 99 milyar dolar olan dış borçları, 2000 yılında 146 milyar dolara yükselmiştir. 2000 yılında 26,244 milyar dolar dış borç ana para ödemesi gerçekleştiren Arjantin, aynı yıl 5,864 milyar dolar faiz ödemesi yapmıştır.

Bu verilerle açıkça görülmektedir ki, 2000 yılı itibariyle 72,934 milyar dolar olan doğrudan yabancı sermaye yatırımına karşılık olarak GSMH 284 milyar dolar olmuştur. 1990 sonrasındaki verilere bakıldığında, Arjantin’de yapılan doğrudan yabancı sermaye yatırımları yedi kat artarken, GSMH’nin artışı %90’lar civarında olmuştur. Doğrudan yabancı sermaye yatırımı ilk yıllarında GSMH’da büyümeye neden olmakla birlikte, diğer yıllarda etkisini yitirmektedir. Son üç yıl içinde Arjantin’e giren doğrudan yabancı sermaye miktarı 34 milyar dolar olmasına karşılık, GSMH aynı dönemde %3-4 oranında küçülmüştür.

1992-1996 yılları arasında Menen döneminde “para kurulu”na bağlı sabit kur politikası uygulanan Arjantin’e büyük miktarlarda yabancı sermaye girişi sağlanmıştır. Ancak bu yabancı sermaye yatırımları için sürekli ve artan oranlı bir iç talep yaratmak amacıyla devlet harcamaları artırılmıştır. Bunun sonucunda 2000 yılına gelindiğinde iç borçlar 141 milyar dolar, dış borçlar 146 milyar dolar olmuştur. Bir başka deyişle, Arjantin’in GSMH’sı iç ve dış borçlar toplamına eşittir. Bir dönem, iç ve dış borçlanma yoluyla, yabancı sermayeye yeni yatırım olanakları ve talep yaratılmışken, sıra **borçların ödenmesine gelinmiştir**. Bu zamana kadar “para kurulu”nun, sabit kur politikasının plancısı ve uygulayıcısı olan IMF, artık dalgalı kur politikasına geçilmesi gerektiğini ilan etmiştir. 2001 yılı Mart ayında yeniden göreve getirilen “Arjantin’in Kemal Derviş”i Ekonomi Bakanı Domingo Cavallo’nun tüm yapmak istediği “yumuşak geçiş” sağlamak olmuştur. Ancak gelişen dünya ekonomik buhranı, Arjantin’in eskisi gibi kolaylıkla dış borçları çevirmesini ortadan kaldırdığından, **net dış borç ödemesi** yapmakla yüzyüze kalmışlardır. Her yıl 10-12 milyar dolar kâr transferi ile 5-6 milyar dolar dış borç faiz ödemesini karşılaması gereken Arjantin, 2001 yılında 30 milyar dolar dış borç ana para ödemesi yapmaya zorlanmıştır. Tüm Arjantin “mucizesi”nin ardında yatan gerçek de, böylece su yüzüne çıkmıştır.

Arjantin ekonomisinin 2001 yılında içine girdiği kriz, en açık biçimde emperyalizme

bağımlı ve doğrudan yabancı sermaye yatırımlarıyla “büyüme”yi hedefleyen bir ülke ekonomisinin nasıl bir kısır döngüye girdiğini göstermiştir.

Yine, doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının bir dönem için üretim ve istihdam artışına neden olmasıyla ortaya çıkan “nispi refah”, dış borç ve kâr transferleriyle ortadan kalkmaktadır. Doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının arttığı yıllarda ortaya çıkan “nispi refah” ortamında olabildiğince yüksek tüketim gücüne kavuşan küçük-burjuvazi, ikinci döneme girdiğinde, aynı oranda hızla alım gücünü yitirmek zorunda kalmaktadır. Aynı ölçülerde olmasa da, doğrudan yabancı sermaye yatırımlarıyla yeni iş olanaklarına sahip olan işçi kesimi de, aynı dönemde daha yüksek bir tüketim gücüne sahip olmakta ve ardından gelen dönemde bunları fazlasıyla kaybetmektedir.

İşte bu kısır döngü, Arjantin’in 1958 yılından beri yaşadığı tüm ekonomik, sosyal ve siyasal olayların nedeni olmaktadır. Tüm zamanlarda Arjantin’de meydana gelen kitle eylemleri, aynı zamanda kitlelerin bu kısır döngünün bilincinde olduğunu göstermekteyse de, aynı zamanda “nispi refah” dönemlerinde “toplumsal bellek”in alabildiğine hafıza kaybına uğradığını da göstermektedir.

Görüldüğü gibi, Arjantin’in bu kısa tarihi bile, emperyalizme bağımlı bir ülkenin sürekli ve kronik bunalımlarla birlikte yaşamak zorunda kaldığını açıkça göstermektedir. Meydana gelen her “gelişme” kısa dönemli olmakta ve durgunluk ve bunalım, “gelişme” dönemlerinin ardından daha da şiddetlenerek ve büyüyerek yeniden ortaya çıkmaktadır. Burjuva ekonomistlerinin “yapısal bunalımlar” olarak tanımladığı bu durum, emperyalizme bağımlı, kendi dengesini dışta, emperyalist metropollerde bulan bir ekonominin olmaz-sa-olmaz niteliği durumundadır.

Bu gerçeklere rağmen (ki bunların bilinebilirliği marksist ekonomi bilgisini zorunlu kılar) ülkemizde şöyle denilebilmektedir:

5 Aralık 2001

“Derviş, AB Komisyonu’nun raporlarında, **yabancı sermaye** konusunda Türkiye’nin “saha dışında” olduğunu görüldüğünü söyleyerek, şöyle konuştu: “Herkes milli gelirinin yüzde 6’sına kadar varan **doğrudan yatırım** çekebiliyor. Türkiye, milli ge-

lirinin yüzde 5'i oranında bir yatırım çekebilse, 8 milyar dolar eder. Bizim çekebildiğimiz doğrudan yatırım 1 mil- yar dolar. **8 milyar çekebilsek, IMF programına ihtiyacımız kalmaz.**"

Ama, artık Arjantin vardır!

Düne kadar örnek gösterilen, "model" olarak ilan edilen Arjantin, Aralık 2001'de başlayan kitle eylemleriyle yolun çıkmaz olduğunu bir kez daha göstermiştir.

"*Quarterly Reviewer*, sermayenin, kargaşalıktan, kavgadan kaçtığını ve ürkek olduğunu söylüyor ki, bu, çok doğrudur, ama sorunu pek eksik olarak ortaya koymaktadır. Sermaye, kâr olmadığı zaman ya da az kâr edildiği zaman hiç hoşnut olmaz, tıpkı eskiden doğanın boşluktan hoşlanmadığının söylenmesi gibi. Yeterli kâr olunca sermayeye bir cesaret gelir. Güvenli bir yüzde 10 kâr ile her yerde çalışmaya razıdır; kesin yüzde 20, işta- hını kabartır: yüzde 50, küstahlaştırır; yüzde 100, bütün insanal yasaları ayaklar altına aldırır; yüzde 300 kâr ile, sahibini astırma olasılığı bile olsa, işlemeyeceği cinayet, atılmayacağı tehlike yoktur. Eğer kargaşalık ile kavg- a kâr getirecek olsa, bunları rahatça dürtükler. Kaçakçılık ile köle ticareti bütün burada söylenenleri doğrular." (T. J. Dunning)*

* Akt. Marks, *Kapital*, Cit: I, s. 779/dipnot.

“Almanya’ya ulaşmak için 3.4 trilyon dolarlık yatırım gerekiyor”*

Türkiye’nin satınalma gücü paritesiyle 1999 yılındaki Almanya seviyesine ulaşması için 3.4 trilyon, Fransa için 2 trilyon, İngiltere için 1.9, İtalya için 1.8, İspanya için 0.6 trilyon dolarlık yatırım yapması gerekiyor. Dünya Bankası ve DPT verilerinden yaptığı hesaplamalara göre, Türkiye mevcut hızla 1999 yılındaki İspanya seviyesini 9 yıl, İtalya’yı 22 yıl, Fransa ve İngiltere’yi 23 yıl, Almanya’yı ise 31 yılda yakalayabiliyor.

Verilere göre Türkiye, 1963-2000 döneminde, 2000 yılı fiyatlarıyla 924.6 milyar dolar sabit sermaye yatırımı yaptı.

Türkiye’nin 1962 yılında, yine 2000 yılı fiyatlarıyla 19 milyar 650.7 milyon dolarlık GSMH rakamı 2000 yılında 202 milyar 81.8 milyon dolara çıkarken, milli gelir 184 milyar 904.9 milyon dolar arttı.

Bu dönemde marjinal sermaye hasıla oranı (dönemler itibarıyla yapılan her yatırımın sağladığı milli gelir artışı ile ilgili katsayı) 5.068215 oldu. Aynı dönemde sabit sermaye yatırımları yıllık ortalama yüzde 5 arttı.

100 MİLYAR DOLARLIK YATIRIM

Bu arada 1963-2000 dönemi marjinal sermaye hasıla oranının geleceğe projekte edilmesi durumunda, gelecekteki 2000 yılı fiyatlarıyla milli gelir artışları tahmin edilebiliyor.

Yani Türkiye’nin, yapacağı 100 milyar dolarlık yatırım, milli gelirini 19.7 milyar dolar artırıyor.

Bu hesaplara Türkiye, 3 trilyon 352.5 milyar dolar yatırım yaparsa, milli geliri 661.5 milyar, 1 trilyon 989.6 milyar dolar yatırım yaparsa, milli geliri 392.6 milyar dolar çoğalacak.

Türkiye’nin milli geliri, 661.5 milyar dolar artışla 863.6, 392.6 milyar dolarlık artışla 594.6 milyar dolara yükselecek. Bu da, satın alma gücü paritesiyle 1.95 ve 1.34 trilyon dolar ediyor. Yani Almanya (1999 yılı SGP-GSMH’si 1 trilyon 949 milyar dolar) ve Fransa’nın (1999 yılı SGP-GSMH’si 1 trilyon 342 milyar dolar) seviyelerine denk geliyor.

CUMHURİYET TARİHİNDE 1 TRİLYON \$’LIK YATIRIM

Cumhuriyet tarihi boyunca 1 trilyon dolarlık yatırım yapan Türkiye, bu hızla giderse (yüzde 5 büyümeyle) 2000-2020 döneminde 1.6 trilyon dolarlık yatırım yapacak. Türkiye’nin, Avrupa Birliği’nin (AB) 5 büyük ülkesinin satınalma gücü paritesiyle **1999 yılı GSMH’larına** ulaşması için gereken yatırım miktarı ve bu seviyelere ulaşması için gereken süre “mevcut yatırım

seviyesi ve yıllık yüzde 5 büyümeyle” şöyle:

	Gereken Yatırım Miktarı	Mevcut Yatırımla Süre	%5 Yatırım Büyümesiyle
Almanya seviyesi için	3.35 trilyon \$	73 yıl	31 yıl
Fransa seviyesi için	1.99 trilyon \$	44 yıl	23 yıl
İngiltere seviyesi için	1.93 trilyon \$	42 yıl	23 yıl
İtalya seviyesi için	1.85 trilyon \$	40 yıl	22 yıl
İspanya seviyesi için	0.58 trilyon \$	13 yıl	9 yıl

Anadolu Ajansı'nın bu verilerine göre, %5 yatırım büyümesiyle, yani yıllık olarak **100 milyar dolarlık** yatırım yapılması koşuluyla Almanya'nın 1999 yılı “seviyesine” 31 yıl sonra ulaşabileceği öngörülmüyorsa da, 31 yıl sonra Türkiye'nin nüfusunun 150 milyona çıkacağı hesaplanmamıştır. Nüfus artışı gözönüne alındığında kişi başına düşen GSMH 2.857 dolardan 5.757 dolara yükselmektedir. Aynı verilere göre, 1999 yılı itibarıyla Almanya'nın kişi başına düşen GSMH'sı 10.795 dolardır. Dolayısıyla Türkiye yıllık 100 milyar dolarlık yatırım gerçekleştirmiş olsa bile, Almanya'nın 1999 seviyesini 31 yılda yine de yakalayamamış olacaktır.

Bu verilerde Almanya'nın **aynı zaman süresi içinde**, yani 31 yıl sonra ne büyüklüğe ulaşacağı da hesaplanmamıştır. Bu yüzden, Almanya “seviyesi” sadece 1999 yılı olarak görünmektedir. Herkesin bileceği gibi, 31 yıl sonra Almanya'nın ulaşacağı düzey, hiç tartışmasız 1999 seviyesinden çok daha büyük olacaktır.

Diğer yandan, AA haberinde sözü edilen 100 milyar dolarlık yıllık yatırım gerçekleştirilmesi, GSMH'nın %10 büyümesi anlamına

gelmektedir. Ve yine herkesin bileceği gibi, yıllık olarak 100 milyar dolarlık yatırım için, ülke içi tasarruf miktarının (dış borçlanma gözönüne alınmazsa) %50'ler seviyesine çıkartılması gerekir ki, bu mevcut tüketimin yarısını azaltılması demektir.

Yıllık olarak anapara ve faiz olarak dış borçlar için 10-20 milyar dolar ve iç borç faizleri için 30 milyar dolar ödeme yapmak zorunda kalan bir ekonominin, yıllık olarak 100 milyar dolar yatırım yapabilmesi hiçbir koşulda olanaklı değildir. Son on yıl içinde dış borçların faizleri için ödenen para miktarı 50 milyar doların üzerindedir.

Yine de, tüm hata ve eksikliklerine rağmen AA'nın bu kısa haberi bile, ülke ekonomisinin ne durumda olduğunu, ülkenin nasıl geri bırakılmış ülke olduğunu ve olmaya devam edeceğini göstermektedir. Düzen politikacılarının ve burjuva ekonomistlerinin o çok sevdikleri “ekonomik büyüme için kaynak” sorununa mevcut emperyalist sömürü çarkları içinde hiçbir biçimde çözüm bulunamayacağı bir kez daha ortaya çıkmaktadır.

“Bu ülkede, 'sosyal patlama' da olmaz, devrim de olmaz!”

Biraz birşeyler bildiğini varsaydığınız, toplumsal sorunlara “duyarlı”, kendi ölçeğinde “ilerici” olarak tanımlanabilecek ya da eski “devrimci”lerden birisinin yanına gidip, “*ne olacak bu memleketin hali*” diye sorma cesareti gösterirseniz, alacağınız yanıt hep aynı olacaktır: “Ne yapacaksın memleketin halini, sen kendi işine bak!”

Eğer biraz ısrarlı olur da, ülkenin içinde bulunduğu durumu söyler ve bu koşullarda tek çıkış yolunun devrimde olduğunu söyleyebilirsiniz, aynı kişilerden şöyle bir yanıt almanız şaşırıcı olmayacaktır: “Evet, ülkenin durumu hiç de iyi değil, devrimden başka hiçbir şey de bu ülkeyi kurtarmaz, ama bu ülkede devrim mevrin olmaz!”*

Eğer yine ısrarlı tutumunuzu sürdürür de, nedenlerini soracak olursanız, solun “geçmişte” yaptıkları, bugün içinde bulunduğu durum ve “globalleşen dünya”da emperyalizmden bağımsız yaşamının olanaksızlığı üzerine uzun bir söylev dinlemeye hazır olmalısınız.

Tüm bu soru-yanıtlar içinde “.. ama emperyalizm”, “... ama sömürü”, “... ama devrimci mücadele” vb. gibi sözler söylemeye çalışırsanız, söylenebilecek en ters sözleri duyacaksınız. Bir an karşınızdaki kişinin “ilerici”, “solcu” ya da eski “devrimci” olduğundan şüpheye düşecek, bu kişinin nasıl olup da “geçmişte” devrimci mücadele içinde yer aldığını düşüneceksinizdir.

* Elbette bu soruyu “globalleşen dünyanın nimetlerinden yararlandığı”ni düşünen, kendi çapında “postmodernist”, “tabu yıkıcı”, “çevreci” bir eski “solcu”ya sorarsanız, alacağınız yanıt, bir dizi ukalalık ve küfür olacaktır.

Buradan uzaklaşıp gazetelerden birini açtığınızda, “aşkın ve biranın partisi”nden (ÖD Partisi) “aşkçılar” ile “biracılar”ın ayrıştığına ilişkin haberleri göreceksinizdir.

“Biracılar”ın, “aşkçılar”ı, “sosyalizmden sol liberalizme doğru kayarak, Kürt hareketiyle arayı sürekli açarak, sosyalist hareketle ilişkileri kritik her dönemeçte biraz daha bozarak, muhalefeti işlerine gelen yerde kah ‘muhafazakarlık’, kah ‘Truva atı’, kah ‘parti dışı solun uzantısı’ olarak suçlayarak, ‘Biz bunlar gibi değiliz’ diye, devlet-iktidar güçlerine göz kırparak ‘kitleleşme’ ve ‘güçlenme’ politikası” izlemekle “eleştirdiklerini”, artık “aynı parti çatısı altında daha fazla” kalamayacaklarını basın toplantısıyla duyurduklarını okuyacaksınız.

Elbette, bu haberleri okuduğunuzda, 1965-71’in ünlü “gerillası” Yusuf Küpeli’yi anımsayıp, ÖD Partisi kurulduğundan bu yana geçen yılları hesaplayıp, “bu haltları birlikte yememişmiydiniz” diye düşünebilirsiniz. Ve nasıl olup da, bugün “sol liberalizme” kayıldığını keşfederek aylık deklarasyonları yayınlamaya başladıklarını da düşünebilirsiniz. Basit bir akılyürütme ile, bunca yıl neo-liberalizmin açtığı musluklardan beslenen ÖD Partisi’nin son ekonomik krizle birlikte “kaynakları”nda önemli bir azalma olduğu, dolayısıyla azalan “kaynaklar”ın paylaşım savaşının sertleştiği ve sonuçta bir tarafın bu savaşı kaybettiği vargısına da ulaşabilirsiniz.

Elinizdeki gazeteyi bırakıp bir başkasını açtığınızda karşınıza sürmanşetten verilmiş şu başlık çıkacaktır:

“Sol geçmişiyile hesaplaşıyor...
Devrimci Yol liderlerinden Taner

Akçam anlatıyor”.

Televizyon belgesellerinin “unutulmaz yönetmeni” Can Dündar imzalı bu haberi merak edip okumayı sürdürdüğünüzde, “Devrimci Yol liderlerinden” olan kişinin “sıkılı yumruk”lu fotoğrafıyla birlikte, “68’liler cinsel özgürlükçü, biz yasakçıydık” dediğini okuyacaksınız. Nasıl “bir rüya görüp” hapisten kaçtığı, “Apo’nun ölüm listesine” nasıl alındığı vs. türünden “maceralar”ı geçip “sadede” geldiğinizde, “üçüncü dünyacılıkla bir yere gidilemeyeceği”ni, “solun yüzünü batıya çevirmesi gerektiğini”, “Türkiye’yi globalleşme dönemine, dünya ailesi içinde hak ettiği yere” ulaştırmak için “solun şiddeti artık gömmesi” gerektiğini öğreneceksinizdir.

8 Ocak 2002 günü Milliyet gazetesinde yayınlanmaya başlayan “yazı dizisi”nin son bölümü yayınlandığında Can Dündar “imzalı” köşe yazısında bir başka haber göreceksinizdir. Can Dündar’ın 12 Ocak tarihli yazısında, “Koruma Altında Bir Katil” başlığı altında 1986 yılında DY’li Kürşat Timuroğlu’nun PKK’li Ferit Aycan tarafından öldürülüş öyküsünü ve Ferit Aycan’ın daha sonraki “maceraları” uzun uzun anlatılırken, “*Nisan 1993’te Alman polisine gönderilen bir ihbar mektubu ile kimliği ortaya çıkmış. İhbarcı, Aycan’ın sadece karıştığı eylemleri değil, İstanbul adresini, telefon numaralarını da vermiş Alman polisine...*” diye yazıldığını okuyacaksınız.

Ve Ferit Aycan’ın 2 Ocak 2002 günü Almanya’da müebbet hapis cezasına çarptırıldığını biliyorsanız, yazı dizisinin neden bu zamanda yayınlandığını düşünmeden edemeyeceksinizdir.

Tabi tüm bu yazı dizisi içinde, Can Dündar’ın “bir zamanlar” “solcu” olduğunu, DY davasını izleyen “gazeteciler” içinde yer aldığı, 1980 öncesindeki “şiddet”ten nasıl etkilendiğini, “**Türkiye’nin temel probleminin şiddet zihniyeti ile hesaplaşmak olduğuna inandığı**”nı göreceksinizdir.

Diğer yandan, aynı Can Dündar’ın cezaevlerindeki ölüm oruçları üzerine “insansever” yazılarının “sol yayınlar”ca “onurlu” bir küçük-burjuva aydınının tutumu olarak tanımlandığını anımsamasanız da, onun tüm “solcu” görünümüne rağmen devlet televizyonuna nasıl hala diziler hazırlayabildiğini, devletin gizli arşivlerine nasıl kolayca girebildiğini düşünmeden edemeyeceksinizdir. Ekonomik krizle birlikte “eski solcu”, yeni “globalizm yandaşı” pek çok gazetecinin

işine son verilmişken, Can Dündar’ın entelektüel, hümanist, solcu köşesini nasıl koruduğunu da merak edeceksinizdir. “**Türkiye’nin temel probleminin şiddet zihniyeti ile hesaplaşmak olduğuna inanan**” Can Dündar’ın tüm entelektüel, hümanist, solcu görüntüsünün ardında yatanın yeni kuşağın **silahlı devrimci mücadeleye** yönelimini engellemek olduğu gerçeği ile karşılaşacaksınız.

Tüm bunlardan sonra “burjuva medyası”nı bırakıp “sol medya”yı okumaya karar verirseniz, gözünüze hemen Nazım Hikmet yazıları, şiirleri ve eczacıların (daha tam deyişle, **eczane sahiplerinin**) eylemleri çarpacaktır.

Hemen tümünde Nazım Hikmet’in ne denli devrimci ve komünist olduğuna ilişkin bir dizi yazıyı okumaya başladığınızda, bu kadar yaygın Nazım Hikmet yazılarının temelinde 2002 yılının UNESCO tarafından Nazım Hikmet Yılı ilan edilmesinin yattığını göreceksinizdir.

Genco Erkalı, Zülfü Livanelili, Can Dündarlı “Nazım Hikmet Geceleri”yle, Nazım Hikmet’in devrimci özü, mücadele çağrıları yüklü şiirleri bir yana bırakılarak, onu “aşk” ve “dil ustası” bir şair gibi gösterme gayretleri karşısında sol yayınlarda gösterilen tepkiler ne denli bildik ve sıradan gelirse gelsin, yine de bir tavır, bir tutum, bir tepki ifade ettiği için yerinde olduğunu düşüneceksiniz.

Ancak küçük-burjuva aydınlarının “globalizm” yandaşı haline geldiği, tümüyle sağa kaydıkları bir dönemde, onların nasıl mücadeleciler olduklarını okuduğunuzda şaşırmadan da edemeyeceksinizdir.

“Eczacılar, örgütlüydüler, birlik içinde hareket ettiler, direndiler, sonuç almak için eylem yaptılar, tehditler karşısında kararlı davrandılar, kazandılar!

Uzun zamandır, ilk kez, IMF’nin, iktidarın politikalarına karşı bir direniş, maddi bir kazanımla sonuçlanmıştı. Bu nedenle, eczacıların direnişi, tüm halk güçlerine hem moral verecek, hem dersler çıkarmasını sağlayacak bir direniş olmuştur.”*

Evet, örgütlüydüler, çünkü 25.01.1956 tarihli 6643 sayılı yasa ile “tüzel kişiliğe sahip kamu kurumu niteliğinde Türk Eczacıları

* *Özgür Vatan*, 21 Ocak 2002

Birliği" ve buna bağlı odalara sahiptirler. Yasa ile oluşturulmuş ve üye olunması zorunlu olan bir "örgütlülük" olarak eczacılar odaları, yasa gereğince "protokol kurallarına göre resmi törenlere katılır". Yani eczacılar, **devletin resmen örgütlediği ve tanıdığı** bir örgütlülüğe sahiptirler.

Eczacılar, odalarının "önderliği"nde ilaç fiyatlarından aldıkları kâr oranlarını %10'a düşüren MHP'li Sağlık Bakanına karşı, MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin etkin desteği ile "birlikte" hareket etmişler ve "direnmişler"dir. "Tehditler" karşısında "yılmamışlar", "kararlı" davranmışlar ve "kazanmışlar" dır!

Ancak eczacıların bu "örgütlü, birleşik, kararlı" direnişi ilk değildir. Ekim ayında, aynı eczacılar, İşbankası Genel Müdürlüğü'ne karşı "ortak tepki" örgütlemişlerdir. "Ortak tepki" konusu İşbankası'nın "eczanelerde yapılacak sözleşmelerde bugüne kadar geçerli olan %5 iskonto yerine, %10 iskonto talep etmesi"dir. Bir başka ifadeyle, İşbankası kendi personeli için sözleşme yapacağı eczanelerden %5 yerine %10 indirim talep etmiştir. Böylece kârlarının düşeceğini gören eczane sahipleri "*Biz eczacılar ekonomik krizle birlikte iyice daralan kârlılığımız zaten olağanüstü boyutlarda azaldığı bu ortamda, bankanızın bu talebini kabul etmiyoruz. Bankanızla hiçbir şekilde %5 iskonto dışında bir sözleşme yapmayacağımız gibi, bizleri son derece kıran bu talebin devamı halinde, bankanızla **Kredi Kartı, Pos Makinası, Vadeli-Vadesiz Mevduat Hesabı dahil tüm bağlanımızı, kendimiz ve ailemiz adına keseceğimizi bildirir, bu haksız talebin geri alınmasını saygılarımızla arz ederiz***" diyerek "ortak tepki" örgütlemişlerdir.

Böylesine bir "direnış" in, "uzun zamandır ilk kez, IMF'nin, iktidarın politikalarına karşı bir direniş" olmadığını öğrendiğinizde, "eczacıların direniş" inin, "tüm halk güçlerine hem moral verecek, hem dersler çıkarmasını sağlayacak bir direniş" olmadığını da göreceksinizdir.

Yine de sol "medya"yı okumaya devam ederseniz, göreceğiniz bir haber de, SİP adlı partinin adını TKP olarak değiştirdiği olacaktır. Mevcut yasaların böyle bir adla parti kurulmasına izin vermediğini, Anayasa Mahkemesi'nin bu konuda yapılmış başvuruları reddettiğini anımsadığınızda, SİP'in nasıl olup da TKP adını almaya kalkıştığını anlamayabileceksiniz. Eski TKP'lilerin kendileri-

ni TBKP yaparak fesh ettiklerini, dolayısıyla TKP adının "ortada" kaldığını düşündüğünüzde, SİP'in "orta malı" nı üzerine almaktan başka birşey yapmadığını anlayacaksınız. Yine de SİP'in adını TKP olarak değiştirmesi üzerine yapılan sol değerlendirmelere baktığınızda, hemen herkesin bunun bir "hırsızlık" olduğunu, "sol etiğe uymadığını" söylediklerini göreceksinizdir.

Aynı konuda "vatanseverlerin" dergisini de okuyabilirsiniz:

"Kongreye çağırıyor (M. Belli kast ediliyor), gündemi söylemiyor, resmen aldatıyor, kullanmaya kalkıyor... Hadi aldatarak da olsa çağırдын, söz hakkı ver, vermiyor. Hadi söz hakkı vermedin, bari mesajını doğru dürüst aktar, onu da sansürlüyor... Düşünün, **Mihri Belli gibi birine** bunları yapan kafa, sol içi ilişkilerde, halkla (eğer varsa) ilişkilerinde, aydınlarla ilişkilerinde neler yapmaz, ne katakulliler atmaz!"* (abc)

Böylesine "değer" verilen M. Belli kimdir diye düşüneceksinizdir. Onun "eski tüfekler"den olduğunu, ülkemiz sol tarihinde oportünizmin, tahrifatçılığın, icazetli sosyalizmin temsilcisi olduğunu, yazıyı yazanların bile, her fırsatta "devrim kaçkınlığı yapan, düzenle uzlaşmayı seçen" vb. biçimde değerlendirdiğini öğrendiğinizde bu "övgü" nün nedenlerini bir kez daha düşünmek zorunda kalacaksınız.

Kendilerini "maoist" olarak tanımlayanların, yıllar boyu ve bugün bile "sınıf tahlilleri"nde Che Guevara'yı "küçük-burjuva devrimcisi" olarak tanımladıkları halde, her buldukları fırsatta Che Guevara'ya övgüler yağdırdıklarına alışkınsanız, SİP'in yaptığına da, Mihri Belli'ye "sol"dan bile fazla değer verilmesine de şaşırmayacaksınız.

Yine de "*Özgür Vatan*"ın bu sevgisinin, Mihri Belli'nin 1960 sonlarında yaptığı "sosyalistler koyu milliyetçilerdir" değerlendirmesiyle bir ilişkisi olup olmadığını düşüneceksinizdir.**

* *Özgür Vatan*, 31 Aralık 2001

** Mahir Çayan yoldaş bu konuda şöyle yazmaktadır:

"Mihri Belli arkadaşına göre, 'devrimci milliyetçilikle' proleter enternasyonalizmi çelişmez. Ve 'devrimci milliyetçi' olduğunu söyleyen Mihri Belli arkadaşına göre sosyalistler koyu milliyetçilerdir. Çünkü, 'milliyetçiliğin azı enternasyonalizmden kişiyi uzaklaştırır'.

Bu yazılarla birlikte gözünüze Arjantin haberleri ve yorumları işicecektir.

Bir sol gazetede “21. yüzyıl ayaklanmaların yüzyılı olacaktır” başlığını göreceksinizdir. Okumayı sürdürdüğünüzde şunları okuyacaksınız:

“Seattle’da başlayan enternasyonal eylem rüzgarı, Cenova ve Brüksel’de yüz binlerle buluştu. İkiz Kuleler, emperyalizmin başına yıkıldı. Filistin’in taş generalleri intifadayı sürdürdü. Pakistan halkı, Afganistan işgaline karşı ayağa kalktı. Ve Arjantin halkı, emperyalizme karşı büyüyen isyana ‘arka bahçe’den merhaba dedi.”*

Arjantin, Seattle, Cenova, Brüksel, “ikiz kuleler”, “Afganistan işgaline karşı ayağa kalkan Pakistan halkı” arasında nasıl bir ilişki kurulduğunu yazı boyunca öğrenmeye çalışmanız pek bir işe yaramasa da, “2001 yılı boyunca gerçekleştirilen sayısız eylem, sayısız direniş, tıpkı Arjantin’de olduğu gibi ‘ayaklanmalar yüzyılı’nın Anadolu’dan da selamlanacağı günlerin uzaklarda olmadığını göster”diğini, “burjuvazi ne derse desin, biriken öfke **er ya da geç** bir volkan gibi patlayacak”ını** (“tıpkı Arjantin gibi”) öğreneceksinizdir.

Ancak bir başka sol gazeteyi açtığınızda şunların yazıldığını da göreceksinizdir:

“Devrim, kendiliğinden olamayacağı gibi, birkaç devrimci müdahaleyle gerçekleşebilecek bir durum da değildir. Devrim sabırsızlığı sevmes. Zıt-pıt çıktılar, yanar-söner dalgalanmaları da sevmes.”***

Birincilerin iktidarın “ayaklanma”yla ele geçirileceğini savunduğunu, ikincilerin ise “uzun halk savaşı” çizgisini izlediklerini düşündüğünüzde, iki Arjantin değerlendirmesinin neden birbiriyle çeliştiğini anlayacaksınız.

Diğer yandan okumayı sürdürdüğünüz-

de bir başkalarının Türkiye’de halkın neden Arjantin halkı gibi patlamadığına ilişkin değerlendirmesini göreceksinizdir:

“Elbette halkın patlamasını engelleyen, geciktiren bir çok ‘sübab’tan bahsedilebilir. Ülkemizdeki kara paranın, gayrı-meşru işler ve ilişkilerin yaygınlığı, köy-kent arasındaki ilişki, bunlardan bazılarıdır. Örneğin Arjantin şehirleşmenin çok yüksek olduğu bir ülkedir, bizde ise, şehirleşme hem daha düşük, hem de şehirleşenlerin de kırsal alanda bütün bağları kopmamıştır.

Ama bunların hiç biri nihai anlamda belirleyici değildir.

Eğer kitleler patlamıyorsa, yakıp yıkmıyorsa, bunun tek nedeni **devletin terörü** ve bunun yarattığı korkudur. Yine bu terörün yarattığı örgütsüzlüktür.”****

Denilmektedir ki, ülkemizde “sosyal patlama” olamamasının bir nedeni, “kara para” cenneti olması, gayrı-meşru ilişkilerin yaygınlığı ve dolayısıyla bu “kara para” yoluyla insanlar satın alınmasıdır. İkinci olarak, şehirleşme, Arjantin’e kıyasla daha düşüktür, hem de şehirleşenlerin de kırsal alanla bütün bağları kopmamıştır. Üçüncü olarak, nihai, ama **tek neden**, “devletin terörü ve bunun yarattığı korkudur”.

Öte yandan Arjantin’le ilgili yazılanlarda, “kara para”nın Arjantin’de hiç de az olmadığını, gerçekleştirilen askeri darbeler sonrasında uygulanan “devlet terörü” sonucunda en az 30.000 kişinin hâlâ kayıp olduğunu anımsayacaksınız. Latifundistlerin (büyük toprak sahipleri) Arjantin’deki tarihsel konumlarını, kırsal nüfusun hiçbir zaman kent nüfusundan büyük olmadığını da öğrendiğinizde, ülkemizde neden “patlama” olmadığını bir kez daha düşünmek zorunda kalacaksınız.

Ve yeniden sol dergiyi okumayı sürdüreceksinizdir:

“Bir Halk Neden Patlar?

İlk akla gelen mutlaka ekmekdir, sonra adalet. Bunların olmadığı yerde halk **er geç** ‘patlar’. Patlamanın olduğu nokta ise, korku eşliğinin aşıldığı nokta olacaktır. Kimsenin kuşku olmasın, Türkiye’de o an da ge-

Mihri Belli, sosyalistlerin milliyetçi değil, yurtsever olduklarını, nasyonalizm ile enternasyonalizmin birbirine tamamen zıt iki kavram olduğunu bilmiyor mu? Biliyor elbette. Fakat Mihri Belli’nin küçük-burjuva radikalizmine bel bağlayan tutumu, proleter devrimcilikten tavize hatta, literatüre “proleter milliyetçiliği” katkısıyla tahrife kadar uzanmaktadır.” (ASD’ye Açık Mektup)

* Atılım, 29 Aralık 2001.

** Atılım, 29 Aralık 2001.

*** Devrimci Demokrasi, 1-16 Ocak 2002.

**** Özgür Vatan, 31 Aralık 2001.

lecektir. Kitleler halinde o eşik de aşılacaktır. Açlık ve adaletsizlik, tüm eşikleri yıktığı gibi, korkunun eşiklerini de yıktıracaktır.”*

Böylece halkın “korku eşliğini aştığı noktada” “er ya da geç” patlayacağını öğreneceksinizdir. Artık yapılacak çok iş vardır: bir an önce örgütlenmek, örgütlemek ve fırsatlardan yararlanmak!

Her ne kadar *Devrimci Demokrasi*, devrimin “zıt-pıt çıktılar” sevmediğini söylese de, “patlama”nın er ya da geç olacağından şüphe duymayacaksınız. O gün geldiğinde, “patlamanın” “sonuç alması” için “halkın örgütlülüğünün” yeteceğini de bileceksinizdir.

Ama bu yolun “kitlelerin kendiliğinden patlama ve isyanlarını örgütlemek” şeklinde bir çizgi oluşturduğunu, Marksist-Leninist yazında buna “klâsik kitle çalışması” adı verildiğini, sonuç olarak “sovyetik ayaklanma” çizgisinin değişik bir versiyonu olduğunu da düşünebilirsiniz.

Şüphesiz bu çizgi, evrim ve devrim aşamalarını birbirinden kesin çizgilerle ayıran, evrim aşamasını uzun, devrim aşamasını ise kısa bir an olarak düşünen bir anlayışın ürünüdür. Bu anlayış sahipleri, “patlama” anına (devrim aşaması) kadar (evrim aşaması) “haftalık olarak yayınlanması ideal gibi gözükken bir siyasi gazete” yayınlamak, bu gazete çevresinde kitleleri bilinçlendirip örgütlemek ve “patlamanın” “sosyal ve psikolojik şartlarını hazırlamak” şeklinde klasik kitle çalışmasını yürütmek durumundadırlar.

Ancak milli krizin kesikli değil, sürekli olduğu, dolayısıyla evrim ve devrim aşamalarının birbirinden kesin çizgilerle ayınlamadığı ülkelerde (geri-bıraktınmış ülkeler) klasik kitle çalışmasını savunan ve yürüten örgütlenmelerin revizyonist KP’ler olduğunu anımsarsanız, Arjantin olayları sonrasında yapılan “patlama” edebiyatının solu nerelelere savurduğunu da göreceksinizdir.

Bu kadar okumayı şimdilik yeterli görüp, başlangıçtaki konuşmanıza geri döndüğünüzde, o eski “solcu”nun söylediklerine kısmen hak verdiğinizi hissedebilirsiniz. Kendi kendinize soracaksınız: Gerçekten bu ülkede “sosyal patlama” olur mu, bu solla devrim yapmak olanaklı mıdır?

Geçmişte solda yapıldığı söylenen “ha-

talana”, bugün sol yayınlarda okuduğularınızı, sol adına yapılanları, söylenenleri yeniden düşünmeye başlayacaksınız.

İşte bu anda kendinizi iki seçenekle karşı karşıya bulacaksınız:

Ya yazılanlara, söylenenlere, yapılanlara “lanet” okuyacak, “büyük”lerin, “eski”lerin sözünü dinleyip kendi kabuğunuza çekilecek, kendi işinize bakacaksınız.

Ya da devrim yapmanın doğru bir yolunun olduğunu, olması gerektiğini düşünerek devrim için mücadele etmeye karar vereceksinizdir.

Eğer kararınız birinci seçenektan yana olursa, tüm “eski”ler gibi, kendinize bir iş bulmakla işe başlayacaksınız. Ekonomik kriz ortamında bulunabilirseniz bir iş bulacaksınız, yaşınız genç ise askerliğinizi yapıp evleneceğiniz günü bekleyeceksiniz. Günleriniz, ev ile iş arasında gidip gelmekle, meyhanelerde “geyik muhabbetleri” yapmakla, televizyon karşısında saatler geçirmekle ve arada bir eş-dost toplantılarına katılarak “ne olacak bu memleketin hali” konuşmaları yaparak geçeceksiniz. Tabi, her bulduğunuz fırsatta borsa ve döviz haberlerini büyük bir merakla izleyecek, borsanın her çıkışı ile sevinecek, inişi ile üzüleceksiniz. Kredi kartınızın limitleriyle tüketecek, cep telefonunuzun faturasıyla “bütçenizi” düzenleyecek ve karşınıza çıkacak fırsatlardan yararlanmayı bekleyeceksinizdir.

Eğer biraz entelektüel çevreye sahip iseniz, yaşamınız biraz daha renkli geçebilecektir. Belki arada bir konsere, tiyatroya, sinema günlerine gideceksinizdir. Sanat, edebiyat üzerine muhabbet edeceğiniz bir çevreniz olduğundan, dünya ekonomisindeki “resesyon sinyallerinin” ülkedeki bankaların “sermaye rasyosu” üzerindeki etkileri konusunda yapılan konuşmalara kulak misafiri bile olabileceksinizdir. Entelektüel çevrelere özgü kredi kartı sahibi olarak “seçkin” bir yere sahip olduğunuzu hissedip, kredi kartı temerrüt faizlerini nasıl ödeyeceğinizin hesaplarını da yapabileceksinizdir.

Eğer ikinci yolu seçer de, devrimci mücadele girmeye karar verirseniz, sizi bir dizi sorunun beklediğini bilmeniz gerekir. Devrimci mücadelenin o bilinen, söylenen, anlatılan ve gerçek olan zorlukları yanında, kendinizi yapayalnız da bulabileceksinizdir.

Karar size kalmıştır.

Kitap ve Katalog isteme adresi:

Postfach 1414
55504 Bad Kreuznach
Deutschland

İnternet Adresi:

www.kurtuluscephesi.com
www.kurtuluscephesi.org
www.kurtuluscephesi.net

E-Mail Adresi:

erisyay@kurtuluscephesi.com
erisyay@kurtuluscephesi.org

- MAHİR ÇAYAN: **KESİNTİSİZ DEVRİM II-III**
THKP-C/HDÖ : **TÜRKİYE DEVRİMİNİN ACİL SORUNLARI-I**
İLKER AKMAN : **MEVCUT DURUM VE DEVRİMCİ TAKTİĞİMİZ**
THKP-C/HDÖ : **OLİGARŞİ NEDİR?**
THKP-C/HDÖ : **MARKSİZM-LENİNİZM BİR DOGMA DEĞİL,
EYLEM KILAVUZUDUR-III**
THKP-C/HDÖ : **THKP-C/HDÖ VE 15 YIL**
THKP-C/HDÖ : **POLİTİKLEŞMİŞ ASKERİ SAVAŞ STRATEJİSİ
VE DEVRİMCİ TAKTİĞİMİZ**
THKP-C/HDÖ : **GRAMSCİ ÜZERİNE**
THKP-C/HDÖ : **REVİZYONİZMİN REVİZYONU**
THKP-C/HDÖ : **ULUSAL SORUN ÜZERİNE**
THKP-C/HDÖ : **“BDS” : BİR PRAGMATİK SAPMA**
THKP-C/HDÖ : **“YENİ” OPORTÜNİZM ÜZERİNE**
THKP-C/HDÖ : **ZAFER BİZİM OLACAKTIR! [Ankara Davası Savunması]**
THKP-C/HDÖ : **DEVİRİM PROGRAMLARI**
THKP-C/HDÖ : **RUS DEVRİMİNDEN ÇIKAN DERSLER**
THKP-C/HDÖ : **ESKİ BİR GERİLLANIN “EMEK”İ**
THKP-C/HDÖ : **PASS VE “YENİ ÇÖZÜM”ÜN FIRSATÇILIĞI**

KURTULUŞ CEPHESİ SEÇME YAZILAR-I

KURTULUŞ CEPHESİ SEÇME YAZILAR-II

DEVİRİMCİ MARŞLAR VE EZGİLER

DÜNYADA VE TÜRKİYE’DE EKONOMİK BUNALIM [Kurtuluş Cephesi dergisinden]

